

**DOCUMENT DE TREBALL
FINAL DE GRAU
GRAU EN MESTRA D'EDUCACIÓ
PRIMÀRIA (GMP)**

**La guerra i l'educació per a la pau: L'exili
en l'àlbum "El Viatge" de F. Sanna**

Autora: Pons Fuster, Patricia

Tutora del TFG: Aguilar Ródenas, Consol

Curs acadèmic: 2018/2019

Àrea de coneixement: Departament de Pedagogia i Didàctica de la
Llengua i Literatura

tristes

guerras

tristes

armas

si no
es
amor
la
empresa

si no
son
las
palabras

tristes,
tristes

tristes

hombres

Miguel Hernández

Agraïments

A vosaltres, la meua família, la qual ha fet possible que es complisquen cadascun dels meus somnis, gràcies per estar sempre al meu costat.

I a tu, Consol, m'has fet descobrir un món nou per a mi, un món que m'ha captivat i consegüentment m'ha canviat, contagies la passió que sents cap a la teua professió, i no hi ha res més bonic que això, gràcies per creure en mi i fer-me saber que puc aconseguir el que em propose.

Dedicatòria

Per a les "espurnetes" d'esperança que amb les seues petjades m'han demostrat que un món millor és possible...

...Per a tots els ocells que han travessat el món, pels camins ocults, a la recerca de la lliberta i la pau...

...I per a cada una de les estrelles que m'il·luminen des del cel...

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ PERSONAL DE L'ELECCIÓ DEL MEU TEMA DE TFG: RELAT DE VIDA	2
1.1 OBJECTIUS D'AQUEST TFG.....	3
1.2 CONCEPTES CLAU	4
1.3 PER QUÈ HE DECIDIT UTILITZAR L'ÀLBUM?.....	4
1.4 COM ES VERTEBRA AQUEST TFG?.....	5
2. NECESSITAT DE FORMACIÓ EN IL·LUSTRACIÓ EN LA PREPARACIÓ INICIAL DE MESTRES: L'ÀLBUM, TEXT I IL·LUSTRACIONS	6
2.1 NECESSITAT DE FORMACIÓ LITERÀRIA PER ESCOLLIR LIJ DE QUALITAT ESTÈTICA I LITERÀRIA.....	8
2.2 QUÈ ÉS UN ÀLBUM?.....	10
2.3 COM REALITZAR UNA LECTURA CRÍTICA I DIALÒGICA DE L'ÀLBUM?.....	11
2.4 PER QUÈ HE ESCOLLIT L'ÀLBUM PER EDUCAR PER A LA PAU I TRACTAR CONFLICTES DE GUERRA?.....	12
3. DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA: UNA EXPERIÈNCIA PROFESSIONALITZADORA.....	14
3.1 ANÀLISI DE L'ÀLBUM "EL VIATGE" DE F. SANNA	14
3.2 POSADA EN PRÀCTICA A L'ESCOLA	16
4. RELAT DE VIDA DESPRÉS D'ENLLISTIR EL TFG	19
5. BIBLIOGRAFIA I RECURSOS EN WEB	21
6. ANNEX.....	22

1. JUSTIFICACIÓ PERSONAL DE L'ELECCIÓ DEL MEU TEMA DE TFG: RELAT DE VIDA

Per començar, abans de tot m'agradaria poder explicar d'on vinc i quins referents han marcat un abans i un després en la meua vida, per així, poder entendre millor perquè he escollit realitzar el meu Treball de Final de Grau (TFG) sobre la guerra i l'educació per a la pau. Donat que en el món que vivim les guerres han estat i estan presents en molts llocs del planeta, és molt important també prevenir i educar amb valors que fomenten la pau i el pacifisme; aquest tema es tractarà des de la LIJ (Literatura Infantil i Juvenil) i, concretament, amb l'àlbum "El Viatge" de Francesca Sanna. S'utilitzarà l'àlbum com una eina pedagògica transformadora i com un mig per a afavorir el desenvolupament positiu de la identitat personal dels xiquets i les xiquetes.

Visc a Torreblanca, un poble costaner de la província de Castelló, i vinc d'una família humil, acostumada a treballar de valent per a poder tirar endavant. Durant una època en la qual el nostre país va patir una reculada immensa i es va submergir en la més profunda foscor, la meua besàvia va viure en primera persona com la guerra els envaïa, com s'acabaven els recursos per a poder sobreviure i conseqüentment la pau que els envoltava. Arran d'aquestes vivències la meua besàvia entre moltes altres experiències, sempre va viure amb metralla a la cama, a conseqüència d'una bomba. És el meu principal referent, lluitadora, trencant sempre amb els estereotips de gènere sense saber-ho.

Com ja tots i totes coneixem, no va ser fàcil ser dona durant la dictadura, l'home sempre tenia l'última paraula, però així i tot va decidir posar en marxa una fonda per a allotjar a gent i allí va nàixer el negoci familiar, "Fonda Vicentica", que he tingut la sort de conèixer fins que els meus avis es van jubilar. Parlant dels meus avis dir que ells han sigut i són un espill on mirar-me, també han viscut la guerra, encara que eren xicotets, recorden molts esdeveniments i abusos de poder, en una ocasió la meua àvia em va contar que baixant de Les Coves de Vinromà cap a Torreblanca, sent ella xicoteta, els guàrdies els van robar el mascle i els matalassos per a dormir, no els va quedar més remei que seguir a peu cap al poble, aquestes injustícies ocorrien diàriament i encara que puga semblar cruel, hi havia moltes pitjors, que per sort la meua família no va haver de viure.

He volgut nomenar primer a les meues àvies i al meu avi perquè ells han viscut la guerra i l'opressió franquista en primera persona, patint les conseqüències que aquestes comporten. A través d'ell i d'elles tinc l'exemple més clar del que aquesta suposà, tot i això han continuat lluitant i m'han transmés uns valors i aprenentatges que només vivències així

poden generar. A diferència dels meus àvis, la meua mare i el meu pare han viscut en temps menys restrictius, en democràcia, i en conseqüència la seua vida, igual que la meua i la del meu germà, ha sigut molt més fàcil, parlant en termes de conflictes de guerres. M'han criat en un espai tolerant i segur, on m'han inculcat el respecte cap a tothom, l'important era la persona i no d'on venia, figures clau que m'han demostrat que des de l'amor també s'educa per a la pau.

Durant la nostra vida a part de la família ens anem trobant amb persones, persones que també marquen un abans i un després, que apareixen i de sobte et fan replantejar moltes qüestions, que de sobte, t'inspiren. Aquest és el cas de la meua professora Consol, fonamental en el meu procés de formació com a mestra. Em va fer descobrir una nova forma d'ensenyar i d'aprendre a través de la Literatura Infantil i Juvenil (LIJ). També m'ha ajudat a ser molt més crítica, en les diferències de gènere, en la discriminació racial, en els abusos polítics, en els conflictes de guerra, etc. Temes veritablement importants que diàriament podem veure en qualsevol mitjà de comunicació o xarxa social, m'ha transmés amb l'exemple la necessitat d'acostar al nostre alumnat a la realitat que li envolta, ha de ser crític i mantenir-se actiu enfront de les injustícies. I perquè no callen enfront d'aquestes, no hi ha millor forma que mostrar-li-les perquè les puguen identificar i per tant denunciar.

Aquests referents a poc a poc han anat ajudant a formar a la persona que sóc hui en dia, encara que sempre tenint molt present a aquella xiqueta que mai volia créixer. Per tots ells i elles, per les persones que sofreixen o en algun moment han sofrit conflictes de guerra i per nosaltres mateix, doncs no sabem mai que pot ocórrer, és necessari educar per a la pau, i per a dur aquesta tasca a terme s'ha d'educar des de la infantesa, per així poder acabar amb un mal que venim arrastrant des de fa milers d'anys.

1.1 OBJECTIUS D'AQUEST TFG

1. Aprofundir en l'àlbum, des de l'anàlisi en profunditat de text i il·lustració, perquè interactuen per a la construcció del sentit.
2. Desenvolupar la nostra formació lligada a la selecció de llibres de LIJ des de criteris literaris i estètics.
3. Enfortir la nostra educació literària des d'un ús literari de la LIJ, i no des de l'utilitarisme curricular.
4. Des de la tria d'un àlbum concret de qualitat literària i estètica, a més ser capaç de relacionar amb un tema social de tractament necessari i urgent com és, l'educació per a la pau.

5. Treballar el TFG des d'un coneixement no fragmentat. Relacionant teoria, pràctica i professionalització d'una manera integrada.
6. Implementar des de la LIJ la reflexió i defensa dels drets humans des del contingut legislatiu.

1.2 CONCEPTES CLAU

LIJ, Àlbum, Educació per a la Pau, Guerra, Transformació, Drets Humans, Formació Inicial de Mestres, Democràcia, Competència Literària, Exili, Competència Literària, Educació Literària, Lectura Crítica i Dialògica.

1.3 PER QUÈ HE DECIDIT UTILITZAR L'ÀLBUM?

Abans de començar amb l'assignatura de Didàctica de la LIJ, la meua formació era molt escassa, el mateix m'ocorria amb l'àlbum, ja que no sabia ben bé el que era. Durant el transcurs del curs, em vaig anar cerciorant de la importància que tenen i la influència que poden exercir sobre l'alumnat ambdues eines. L'evolució i la concepció de l'àlbum en els darrers anys ha permès que el seu ús s'haja estés més enllà, ha passat de ser un passatemps, a ser una obra literària de qualitat amb un fi pedagògic transformador, pot ajudar els xiquets i les xiquetes a tenir una visió del món molt més àmplia, més pluralista i sobretot, més democràtica. Es pot treballar qualsevol tema, fins i tot aquells que són més complicats o considerats tabús, només amb les lectures i interpretacions, els xiquets i xiquetes de manera individual o col·lectiva poden aprendre i visualitzar moltes situacions que no es poden posar de manifest d'un altre mode, és un aprenentatge personal, ja que cada individu troba interpretacions a partir del seu context. Seguint Rosa Taberneró (2010): "el lloc de l'àlbum està en la contemplació, en l'educació dels sentits, en l'aproximació a l'objecte en si mateix, en la construcció d'un espai íntim i privat, fora dels pensaments imposats."

Gràcies als tallers d'il·lustració realitzats al llarg el curs, vaig descobrir àlbums fascinants, aquests els vam treballar en diferents sessions, totes elles molt enriquidores. En les assemblees que realitzaven, a través d'una perspectiva dialògica, es posaven de manifest diverses idees i pensaments. A escala grupal açò va fer que poguérem extrapolar al nostre context i la nostra realitat totes aquelles situacions i trames que anaven sortint en la lectura. Progressivament el poder transformador que s'amaga darrere de l'àlbum va aflorar, vaig començar a veure d'un altre mode el món, amb una mirada més crítica, una mirada que va fer que em qüestionarà cada situació amb què m'anava trobant i que consegüentment em va canviar.

Aquests aprenentatges han sigut claus per demostrar-me a mi mateixa, que l'àlbum pot ser capaç de fer en l'alumnat que la seua visió del món es transforme, a més es poden vivenciar situacions que són inimaginables, la qual cosa també suposa plantejar-se tot allò que ocorre i reflexionar al voltant d'aquests successos. La majoria de vegades es posen de manifest qualitats molt necessàries en la vida de qualsevol persona, com pot ser per exemple, l'empatia, considerada una de les competències més importants dintre de l'educació emocional i fonamental en el desenvolupament personal de qualsevol xiquet o xiqueta. Aquesta no sols es basa a posar-se en el lloc de l'altre, sinó en saber escoltar, ser comprensiu, respectuós, també ajuda en la resolució de conflictes, entre moltes altres coses.

Totes aquestes experiències han fet que a poc a poc m'haja anat enamorant cada vegada més dels àlbums, al cap i a la fi són contes, i aquests sempre m'han fascinat, tant de menuda com en l'actualitat, cada volta que obrim un d'ells, una història nova comença a sortir, i amb ella un milió de possibilitats de gaudir d'una experiència que encara que no ens ho sembla, sempre deixa petjada en nosaltres. Tal com evidencia Núria Martínez (2017), seguint Odette Michel en el blog "Biblogtecarios":

El libro álbum cautiva a los adultos cuando comprendemos que este tipo de obra tiene varios niveles de lectura –decodificación de lo implícito y de lo explícito, simbolismo de los colores– y que este libro álbum podrá ser interpretado de una manera diferente por un adulto y un niño. Un álbum bien logrado, entonces, es un álbum que tendrá algo que decir, o hacer descubrir, suscitará emociones y reacciones a un niño y a un adulto.

1.4 COM ES VERTEBRA AQUEST TFG?

Per a poder entendre com es vertebra aquest TFG, he de nomenar les tres parts fonamentals que el componen: teòrica, pràctica i professionalitzadora. Per evitar la fragmentació del coneixement treballarem tots tres aspectes La part teòrica inclourà la necessitat d'una bona formació conceptual dels docents, a través de l'estudi de l'àlbum, la literatura, la imatge i el text; en la part pràctica s'analitzarà l'àlbum, per ficar en pràctica el que hem après i poder reflexionar al voltant de la qualitat literària i estètica de l'àlbum; i finalment en la part professionalitzadora es durà a terme en l'aula tota la tasca desenvolupada de manera vivencial i experimental. Aquests components fan possible anar des de la teoria a l'aula, permetent un enriquitment que va més enllà, doncs l'aprenentatge és compartit i multidireccional, es rep una retroalimentació directa i real entre persones.

Aquest TFG s'empara en les següents lleis, fent una aplicació real de la normativa vigent:

- Llei 27/2005, de 30 de novembre, de foment de l'educació i la cultura de la pau.
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.”
- Declaració universal dels drets del xiquet (1959).
- Legislació lligada a l'Educació per a la Pau. Declaració dels drets Humans, del 10 de desembre de 1948, Assemblea General de les Nacions Unides.

A continuació es desenvoluparà la part teòrica, per tal d'explicar més concretament el que he citat en el paràgraf anterior.

2. NECESSITAT DE FORMACIÓ EN IL·LUSTRACIÓ EN LA PREPARACIÓ INICIAL DE MESTRES: L'ÀLBUM, TEXT I IL·LUSTRACIÓ

Donat que l'àlbum és un obra literària molt complexa on interactuen text i imatge en la construcció del sentit del text, és necessari que els docents reben una bona formació en il·lustració. Per a poder ensenyar com mirar el món, primer s'ha de saber mirar. Com assenyalen des del Taller d'Animació a la Lectura FCE (1995:283):

El amor entra por los ojos, los ojos son las ventanas del alma” y “una imagen vale por mil palabras” son frases hechas que reflejan no sólo el valor que le damos a la vista sino la forma en que lo visual penetra en nuestra intimidad, afecta nuestros sentimientos y modifica nuestras ideas.

Arran d'aquestes reflexions és lògic pensar que abans de tot s'ha de desenvolupar un resguard crític, ja que és l'únic que ens pot fer sabedors i sabedores de moltes situacions que passen desapercebudes i que són realment rellevants per a la formació d'una bona ciutadania, compromesa amb els drets humans i amb la justícia social.

Si no sensibilitzem al nostre alumnat i li mostrem el que realment està ocorrent des que són menuts i menudes, els estem condemnant a la ignorància, no podem demanar que actuen davant les injustícies si no saben reconèixer-les.

**“Si eres neutral
en situaciones
de injusticia,
has elegido
el lado
del opresor”**

I tal com diu la famosa frase de Desmond Tutu, educar a persones que siguen neutrals davant situacions d'injustícia, és educar a persones que estan del costat de l'opressor. Hem de fomentar l'educació d'agents actius que pensen per ells i elles mateixes, que no es deixen influenciar amb facilitat, que tinguen criteri i que defenguen

les injustícies, ja que és l'única manera d'assegurar una societat equitativa i justa. Una societat que promoga la llibertat per a escollir qui ser i com ser, respectant sempre els drets de les altres persones.

En l'actualitat estem acostumats i acostumades que ens mostren a través dels mitjans de comunicació i xarxes socials els conflictes de guerra més morboses, aquells que majoritàriament van lligats a interessos polítics. Aquests es mostren diàriament com un bombardeig d'imatges cruels, catastròfiques, ningú ens explica res, només les veiem una rere altra, fins que finalment ho normalitzem com actes que passen i han de passar. Però açò no és així, les guerres no han de passar, són conflictes entre persones poderoses que comporten la mort d'innocents que res tenen a veure amb eixes decisions. Ensenyant a mirar les imatges des d'una perspectiva crítica i explicant el que hi ha darrere d'elles podem sensibilitzar al nostre alumnat en molts temes que de vegades desgraciadament obviem. Com es mostra des de el Taller d'Animació a la Lectura (1995:283): “Una de las paradojas de nuestro tiempo es que vivimos en un mundo donde cada día se utiliza más lo visual para determinar aspectos esenciales de nuestra vida y sin embargo nuestra educación visual es magra o inexistente.”

Per tant, hem de tindre en compte la importància que té saber analitzar críticament les il·lustracions en l'àlbum, com també saber mirar críticament les imatges que constantment ens envaeixen per tot arreu, ja que a través d'elles formem el nostre imaginari individual, entenent el món tal com és.

Arran d'aquests arguments, cal reflexionar al voltant de la necessitat d'una formació de qualitat en il·lustració en la preparació inicial de mestres. Si ja comptem amb una educació sobre il·lustració, en la que impera una perspectiva crítica i ho vinclem amb una bona formació en LIJ, tenim les ferramentes necessàries per a poder treballar amb els àlbums,

aprofundint en aspectes que moltes vegades no es consideren rellevants i que en canvi són fonamentals per a la interpretació de l'obra. La il·lustració és tan important que s'ha d'analitzar de manera aïllada, per exemple, té coherència i a vegades, no sempre, forma una successió d'escenes que ens narren sense paraules la història, algunes d'elles amb moviment, altres més estàtiques, amb tonalitats de colors que defineixen i donen vida a l'àlbum, amb característiques artístiques pròpies que cal estudiar en profunditat, es un producte literari complex, que apropa als xiquets i xiquetes a la il·lustració.

Si el professorat no té una bona formació, no podrà ensenyar al seu alumnat el potencial que hi ha darrere d'aquest. Tal com destaquen en el Seminari "El gust per la lectura" (2013-2014:6) P.6, seguint Cecília Silva-Díaz: "La il·lustració és el primer contacte que té el nen amb les arts visuals, les imatges dels seus llibres seran la seua primera galeria d'art."

2.1 NECESSITAT DE FORMACIÓ LITERÀRIA PER ESCOLLIR LIJ DE QUALITAT ESTÈTICA I LITERÀRIA

A l'igual que hi ha una necessitat de formació en il·lustració per a poder interpretar les imatges, també cal rebre una formació literària per a poder escollir LIJ de qualitat estètica i literària. Aquesta té un paper fonamental en la creació de l'identitat de cada xiquet i xiqueta, a més contribueix a la formació literària de cada individu, dotant a l'alumnat de criteri propi per a seleccionar obres literàries d'una gran qualitat. Per a poder fer aquestes seleccions de llibres abans s'ha de tindre en compte alguns conceptes. S'ha de saber apreciar el que és una bona LIJ, ja que no sols es redueix a la paraula conte. Utilitzant aquest terme confonem el que realment abarca la LIJ, que pot anar desde gèneres com la novel·la fins a la poesia o el teatre. No sols són relats curts, va més enllà.

També és important deixar clar que els llibres de coneixement i els de LIJ no són el mateix, doncs moltes vegades ens confonem. Tal com assenyala Consol Aguilar (2018), en l'article publicat en "El Diari Feminista":

Otro error frecuente es confundir libros de conocimientos con libros de LIJ. Un ejemplo es la profusión de libros dirigidos a niños y niñas sobre feminismo o sobre artistas, científicas, escritoras, etc. que informan sobre el tema, pero que no son literatura. Un libro sobre Frida Kahlo, por ejemplo, no tiene necesariamente que ser un libro de LIJ. Si hablamos de LIJ (y no de sucedáneos) siempre tiene calidad literaria, ayuda a desarrollar la competencia literaria.

A més a més, un professorat amb formació en LIJ és vital, per així, disposar de criteri de selecció literària i formar d'aquest mode excel·lents biblioteques d'aula i de centre, a partir de la tria d'àlbums de qualitat estètica i literària, a més a més de poder dissenyar un Pla de Lectura de Centre de qualitat, vinculant el llibre en el seu context i amb el context de l'estudiantat, per tal d'acabar en el analfabetisme literari que limita el ventall de possibilitats educatives que suposa utilitzar la LIJ en l'àmbit escolar, i que ens permet fomentar l'hàbit lector entre el nostre alumnat. A través de la creació d'una biblioteca d'aula o de centre triada amb cura, estem animant al nostre alumnat a que s'introdueixque en el fascinant món de la LIJ, a més creem una selecció literària de qualitat literària i estètica al seu abast, evitant així la discriminació, per qüestions econòmiques o socioculturals, defensant l'escola pública en totes les seues vessants.

És important que utilitzen aquesta biblioteca per plaer, sense que els calga fer un resum d'allò que han llegit, ja que si és així, possiblement la propera vegada es pensaran agafar un llibre. Fomentant l'estima per la lectura des de la creació d'espais segurs en l'aula que fomenten la lectura silenciosa, però també el diàleg lligat a la lectura crítica, la que ens permet posar de manifest allò que ens crida l'atenció i vincular-lo en la realitat, açò es pot dur a terme amb els debats o les Tertúlies Literàries (TL), aquests seguint Consol Aguilar (2018):

(...) multiplican los espacios y las relaciones en las que se produce tanto la lectura como la lectura de los textos, conectan el texto con su contexto y con el contexto concreto del estudiantado que lee, favoreciendo la construcción intersubjetiva del sentido del texto, favoreciendo las interacciones dialógicas y la transformación personal y social de las personas participantes.

Descobrir tota la màgia i el potencial alliberador que hi ha darrere de la LIJ no es una tasca fàcil, és el pas previ per a entendre la literatura per a adults i saber identificar-la també. Per tant, em reafirme en la necessitat de rebre una bona formació literària i oferir al nostre alumnat una LIJ de qualitat, que els ajude a través de la lectura a desenvolupar un pensament crític. Tal com remarca Aguilar (2018) seguint Antonio Basanta:

Antonio Basanta nos recuerda que “quien lee, profunda y comprometidamente se rebela” (2017:169). Este autor, profundamente ligado a la lectura escolar, nos recuerda que “para la lectura literaria no valen las miradas cortas. Ni las actitudes no comprometidas. Ni la desidia. Ni las reservas” (2017:49). También “que libro, lector y

lectura se escriben con l de libertad” (2017:35). La l que nunca debemos olvidar en nuestro trabajo docente, cuando introducimos la literatura en el aula.

2.2 QUÈ ÉS UN ÀLBUM?

El primer que em va passar quan vaig veure un àlbum per primera vegada va ser pensar que era un llibre convencional, dels de sempre, com estava d'equivocada. Explicar que és un àlbum no és una feina senzilla, tal com afirma Martínez (2014:6) seguint Cecília Silva-Díaz (2005), un àlbum és un camaleó a l'espera de ser definit. Encara que tinga l'aparença d'un llibre il·lustrat, no tenen res a veure, són molt diferents. El llibre il·lustrat no guarda cap mena d'interrelació entre el text i la imatge, mentre que l'àlbum com assenyala Teresa Duran, és un producte literari complex, on la il·lustració i el text tenen una relació d'interdependència. Tal com expliquen en el Seminari “El gust per la lectura”, seguint Teresa Duran (2013:6):

La gran diferència entre un llibre il·lustrat i un àlbum rau en qui porta el pes narratiu. Quan la imatge és imprescindible per entendre qui fa què, com, quan i per què; quan, observant-la, podem fer-nos una idea cabal i fiable de la història o de l'anècdota narrada, explícitament o implícita, i quan, analitzant-la, podem apreciar com i per què aquell discurs icònic ens expressa el que ens expressa, aleshores estem davant d'un àlbum.

És necessari que interpretem la imatge i el text com un conjunt, si no ho fem, és impossible entendre amb totalitat el missatge, normalment les il·lustracions ocupen el total del full. Així com evidencien en el Seminari “El gust per la lectura” (2013-2014:7), l'àlbum s'ha de considerar: “com un tot, amb tots els elements que l'integren, és com un collaret de perles, en el qual les imatges (perles) estan enllaçades per un fil (text), i es necessiten els dos elements per construir la història.”

Va dirigit a tota mena de lectors i lectores, depenent del context de cada persona que llig l'obra es trauen unes conclusions o unes altres, aquestes són personals i van lligades a les vivències i experiències. Aquestes obres estan realitzades utilitzant tècniques artístiques i lingüístiques molt variades, triades amb molta cura, tenint en compte tots els elements que conformen l'àlbum. Tal com afirmen en el Seminari “El gust per la lectura” (2013-2014: 6):

La idea d'un bon àlbum és que tots els elements del llibre es posin en joc al servei de la història. El text i la il·lustració, com ja hem dit, però també el format, el fons de la pàgina, la disposició dels elements en ella, la tipografia, etc.

Tot açò, fa que es convertisquen en obres d'una gran qualitat literària i artística, concebudes amb una finalitat, la de fer gaudir els lectors i les lectores. Cada una d'aquestes obres és única, ens trasllada a qualsevol lloc del món, sense tindre en compte les fronteres que ens separen.

2.3 COM PODEM REALITZAR UNA LECTURA CRÍTICA I DIALÒGICA DE L'ÀLBUM?

Com ja he anomenat anteriorment, a través dels debats i les TL es pot dur a terme una lectura crítica i dialògica, que motive l'evolució personal i un canvi de pensament, fomentant una formació d'identitat pluralista, a partir de les aportacions individuals dels participants, per tal, de construir el significat del text i la imatge. Amb aquestes aportacions finalment es pot arribar fins al significat vertader, i així vinciar-lo en la realitat. Seguint Consol Aguilar (2013: 93):

La lectura dialògica es també emancipadora en el sentido freireano: la lectura de la palabra que lleva a la lectura del mundo, favoreciendo un pensamiento crítico, plural y diverso que nos enriquece a todos y a todas. En esta experiencia la voz protagonista del estudiantado es imprescindible en la construcción intersubjetiva del significado de los textos e imágenes. Es una lectura transformadora, que nos enriquece, como estudiantado y profesorado, desde una concepción crítica de la educación Y, también, como ciudadanía.

És a dir, ens mostra, que si volem, podem dur a terme una educació igualitària, que advoca per la llibertat d'expressió i la recerca de la veritat, aquella que no ve imposada i que per tant, no edulcora la realitat. A través d'aquesta acció educativa d'èxit lligada a la lectura compartida, dialògica i crítica, es fomenta la formació de ciutadans i ciutadanes actives amb una visió crítica del món, després de veure'l des de diferents perspectives i haver reflexionat al voltant de quina és més justa, utilitzant un pensament divergent i plural.

Els debats i les TL no entenen d'ètnies, races o diferències socioculturals, l'únic que es té en compte a les persones i les aportacions que fa cada una d'elles, des d'arguments de raó i no de poder. La diferència és entesa com un avantatge per a enriquir-nos i extreure més

conclusions, et permet coincidir en gent que et fa veure coses que tu no veus, i sense adonar-te acabes aprenent a mirar en altres ulls, aquestes mirades et fan veure molt més enllà del que estem acostumats i acostumades. I així com assenya Aguilar (2013:97): “Aprendemos de las demás personas. Siempre.”

És molt important que en aquestes tertúlies es tracten tota mena de temes, quanta més diversitat d'idees apareguen i compartim, més consciència social anirem adquirint. Els àlbums ens ofereixen un ventall de possibilitats infinites, utilitzant la LIJ de qualitat com a mig per a educar i sensibilitzar al nostre alumnat. Hi ha que tracten el gènere, altres els conflictes bèl·lics, el racisme, la xenofòbia, la immigració, el lesbianisme, l'homosexualitat, i una infinitat més de temes que són fonamentals tractar si el que volem és aconseguir un alumnat conscienciat, que lluite pels drets socials, que siga lliure per a escollir i per a ser, respectant per descomptat a la resta i seguint d'aquest mode uns dels principis fonamentals dels debats i les TL, el respecte i la llibertat. Però cal tenir clar que treballem literatura, no fem un ús curricular de la lectura, oblidant que estem treballant l'educació literària.

2.4 PER QUÈ HE ESCOLLIT L'ÀLBUM PER EDUCAR PER A LA PAU I TRACTAR CONFLICTES DE GUERRA?

Com ja he argumentat al llarg del treball, l'àlbum ens permet abordar molts temes que de vegades se'ns fa complicat tractar d'un altre mode. Aquest pot ser el cas dels conflictes bèl·lics, que ocorren diàriament, però que només es visibilitzen en el centre educatiu el dia de la pau. Tenint en compte que la guerra ocorre a conseqüència dels actes que duen a terme persones insensibilitzades davant la violència, i que, com a mestra en pràctiques he pogut evidenciar que entre els xiquets i xiquetes hi ha situacions que evoquen o podrien evocar la violència, hem de tractar necessàriament aquest tema en les aules molt més sovint del que realment es fa, de d'un context d'educació per a la pau, acomplint, a més, la normativa legal ja assenyalada en aquest TFG.

Les guerres estan presents en qualsevol context quotidià, hem de conscienciar i sensibilitzar des de la infantesa, no podem permetre com ocorre actualment que ho vegem cada dia i no es qüestionen absolutament res, s'ha de donar visibilitat a aquest tema, moltes voltes considerat tabú. Per a professionals compromesos i formats açò és una tasca realment fàcil, ja que el mig no podria ser una eina millor, l'àlbum és idoni per poder exposar una situació concreta gaudint d'una lectura col·lectiva, crítica i dialògica. Els drets humans estan per damunt de qualsevol situació o conflicte, però açò no els ho pareix a aquells poders polítics que governen i permeten que els conflictes de guerra s'adonen. Així com s'afirma en La

Declaració Universal dels Drets Humans (1948) en l'Article 3: "Todo individuo tiene derecho a la vida, a la libertad y a la seguridad de su persona."

En canvi, estem presenciant com la violència i les guerres estan acabant amb les persones i amb el món, cada vegada ens queda menys temps per poder actuar. Educant a persones pacifistes, conscienciades amb el que comporten aquestes accions i que defensen la pau, podem contribuir en la reconstrucció d'un món més just. L'educació per a la pau porta implícita molts conceptes, com són el de justícia, democràcia, solidaritat, convivència, respecte, cooperació, fidelitat a la veritat, honestat, etc., i ens permet desxifrar críticament la realitat i actuar en conseqüència. Tal com s'assenyala en la LLEI 27/2005, de 30 de novembre, de foment de l'educació i la cultura de la pau. «BOE» 287,d'1-12-2005:2819:

En el marc de la Dècada Internacional per a la Cultura de Pau (2001-2010) proclamada per les Nacions Unides, aquesta Llei, reconeix el paper absolutament decisiu que té l'educació com a motor d'evolució d'una societat, pretén ser un punt de partida per substituir la cultura de la violència que ha definit el segle XX per una cultura de pau que ha de caracteritzar el nou segle.

I així com es mostra en la cita, el segle XX ha estat un segle molt sagnant i al XXI la violència continua, fet evidència que estem precedits per una memòria històrica que cal conèixer i apropar a l'aula, ja que amb aquesta es recupera la història i vivències de persones que han treballat per un món més just i sense guerres. Hem de donar visibilitat a aquelles persones que lluiten o han lluitat, per descomptat des del pacifisme, per la pau. Encara que hi ha molt per fer, tot és possible, i amb l'àlbum a través d'una lectura dialògica, podem educar per a la pau, a més de vinciar la història en els successos actuals o passats. I tal com afirma Centelles (2014:65), en l'article publicat en Aula Educativa, número 236:

El mestre que vulgui fer conscients els seus alumnes de la necessitat de la pau, de què signifiquen els conflictes bèl·lics, què o qui els provoca, etc. pot trobar en la literatura contemporània un ampli ventall d'àlbums i novel·les per entendre i per abordar el tema de la guerra des d'una perspectiva educativa i així ajudar els infants que pateixen quan veuen les imatges sagnants que ens acompanyen cada dia.

3. DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA: UNA EXPERIÈNCIA PROFESSIONALITZADORA

3.1 ANÀLISI DE L'ÀLBUM "EL VIATGE" DE F. SANNA

A continuació, s'abordarà la part pràctica d'aquest TFG, en l'annex 3, podrem veure l'anàlisi en profunditat de l'àlbum, "El Viatge" de Francesca Sanna. En aquest punt es realitzarà una recerca bibliogràfica de l'autora i il·lustradora, per tal de conèixer i entendre millor allò que ens vol transmetre a través d'aquest àlbum meravellós. Sanna és una jove il·lustradora i dissenyadora gràfica, que va nàixer en 1991 a Itàlia, concretament a Sardenya, actualment resideix a Zuric, Suïssa. A part de la

passió que sent cap a la seua professió, l'autora també és una apassionada de la lectura, des de ben menuda estava acostumada a escoltar al seu pare contar-li contes. Una vegada que ja va aprendre a llegir, l'afició per la lectura va augmentar, fins al punt de convertir-se en una lectora compulsiva. Amb aquest àlbum fusiona les seues dues passions, creant una magnífica obra, que transmet la història i les vivències, que per desgràcia, moltes persones viuen actualment, aquestes són conegudes normalment amb el nom de refugiats o refugiades. En la imatge de dalt, es pot veure a l'autora amb les il·lustracions originals de l'àlbum.

Quan va decidir crear l'àlbum residia en Basilea, en el nord de Suïssa, on es va desplaçar per seguir formant-se en el món del disseny. En eixe moment estava realitzant el Màster en Disseny de l'Escola de Llucana d'Art i Disseny de Lucerna, on es va graduar amb honors. Allí va tindre l'oportunitat de conèixer molts refugiats i refugiades, a l'igual que en el seu país d'origen, llocs d'inici de la història real d'aquest àlbum. Tot açò va ser possible gràcies a un treball de màster, un treball que igual que els i les protagonistes de la història, anava a travessar fronteres, convertint-se en un èxit literari.

Realitzar “El Viatge”, li va portar més d’un any, dibuixant, investigant i fent entrevistes a persones que van fugir de la guerra. A aquesta gent l’entrevistava en centres de refugiats, aquests habitualment estan repartits per Europa. Una Europa que donava, i segueix donant més importància, a l’economia que a les persones, impedit el somni de conviure en un món just i en pau. Aquest àlbum es va publicar en Anglaterra, amb ell es va estrenar en el món de la il·lustració, a més a més gràcies a ell, també ha obtingut la prestigiosa Medalla d’Or de la Societat d’il·lustradors de Nova York 2015, l’Oscar dels il·lustradors i el XVII Premi Llibreter 2016.

En aquestes imatges podem veure l’estil propi de Sanna, en les dues composicions s’utilitzen les mateixes tècniques on els colors i les formes dels elements, doten a la imatge d’una sotilesa i una expressivitat immensa. Tot i que són tintes planes, és a dir, que no hi ha ombres, la profunditat es crea a partir dels diferents tons. Les obres d’aquesta autora es poden associar a ella fàcilment, influenciada per certes persones, totes elles vinculades al món dels àlbums i de la LIJ. Tres dels seus referents artístics són, l’il·lustrador Shaun Tan, autor australià, que es caracteritza per utilitzar com a mig fonamental d’expressió, l’àlbum; Quentin Blake, il·lustrador, escriptor i dibuixant britànic, molt conegut en la seua llavor com a il·lustrador de LIJ; i Bianca Pitzorno, escriptora italiana, pionera en el món dels àlbums, va publicar el primer en 1970, i gràcies a aquest va guanyar un concurs. En l’annex 3, s’analitzarà més concretament com han influït aquests autors i autora, sobre la manera d’il·lustrar de Francesca Sanna.

Shaun Tan

Quentine Blake

Bianca Pizzorno

És un àlbum que té un origen i un recorregut particular, en un primer moment anava a ser un projecte digital, ja que Sanna treballava en eixe entorn, però una vegada en paper, tant l'autora com els lectors i les lectores, es van adonar que era molt més atractiu en format físic i finalment es va convertir en la meravellosa obra que, al llarg del TFG, es tracta d'analitzar. A més a més, en un primer moment l'àlbum tan sols es va il·lustrar, el text va ser incorporat posteriorment. Una història de superació, que mostra la més crua realitat, l'exili d'una família trencada, on la resiliència i el poder humà s'anteposen a les dificultats i abusos d'un món arrossegat per un dels àcids més corrosius: la guerra.

3.2 POSADA EN PRÀCTICA A L'ESCOLA

A continuació, s'abordarà la part professionalitzadora d'aquest TFG, realitzant una transcripció del debat realitzat. Aquest, s'ha dut a terme en el CEIP La Mola d'Alcossebre, a partir de la lectura crítica i dialògica de l'àlbum "El Viatge" de Francesca Sanna, l'anàlisi i la seua transcripció podem trobar-les en l'annex 1.

Una vegada analitzat l'àlbum és l'hora de realitzar la sessió vivencial en l'aula, cal dir, que la formació rebuda ha sigut fonamental, per tal, de donar-me seguretat a l'hora de dur aquesta tasca a la pràctica. El debat l'he realitzat en l'alumnat, d'entre 7 i 8 anys, de segon de primària, els mateixos xiquets i xiquetes que he tingut la sort d'acompanyar durant els dos anys de pràcticum. Per a

preparar l'espai, vaig dir a l'alumnat que relaxadament anaren agafant els seus coixins, i

que concretament ens situàrem a la part darrera de l'aula, en semicercle davant de la pissarra, just enfront de la cadira on jo anava a seure. El recurs que vaig emprar va ser l'àlbum en format paper, volia que gaudiren d'aquest en format físic, i no a partir d'una projecció en la pissarra digital, ja que els colors i les il·lustracions no es perceben de la mateixa manera.

La lectura crítica i dialògica la vaig decidir realitzar a partir d'un debat, ja que creia que el més convenient era actuar de fil conductor, per tal de poder-li treure més suc a l'àlbum, ja que l'alumnat és de segon curs i si no actuava de guia moltes reflexions que van sortir no s'hagueren posat de manifest, passant d'aquesta manera desapercebudes. Emprant l'educació literària, a partir d'un àlbum de qualitat estètica i literària concret, i l'educació crítica, com a mitjà de formació de la identitat personal dels xiquets i les xiquetes, tenint en compte els drets humans, i més concretament, l'educació per a la pau, ampliant també la competència literària de l'alumnat.

El primer que vaig fer abans de començar, va ser explicar que era un àlbum, i per tant, la interdependència del text i la imatge. Posteriorment, vam començar en el debat, la lectura crítica i dialògica de l'àlbum s'anava intercalant amb els comentaris i reflexions que anava fent l'alumnat. Personalment considere fonamental que el professorat desenvolupe aquest tipus de lectura, ja que aquesta té un component social lligat al compromís del mestre o la mestra amb la seua professió. Al llarg del debat l'alumnat va anar realitzant interpretacions de la realitat i incorporacions intertextuals, també van posar de manifest expectatives de lectura, van vincular l'àlbum amb els propis contextos d'experiència, i a més a més, van anar construint els personatges des dels seus referents, com en el cas de la rabosa, la qual van associar a l'engany des dels seus propis referents. A continuació, se citaran alguns exemples de les reflexions que van sorgir, arran del debat i la lectura crítica i dialògica, i que demostren el que s'acaba de citar:

- A mi em pareix que hi passaran coses rares, perquè en la portada hi apareixen coses rares.

- Dic el mateix, ja que apareix eixe home, i em dóna mala espina.
- La criatura blava a mi no m'inspira molta confiança.
- Eixe home pareix que estiga de mala llet.
- Pareixen castells d'arena els edificis, són com la ciutat d'Àgraba, d'Aladí.
- És una ciutat d'arena, pareix un desert, i l'aigua és negra, serà petroli.
- Ací estan les mans del monstre, pareix un pegot, i intenten agafar a la família.
- Ací també està la foto de la família, però no ploren i està el pare.
- Segur que ara després ix eixe home que donava mala espina.
- Pareix que l'amiga bufa i apareixen muntanyes.
- En Marroc les dones porten això que porta l'amiga de la mare al cap.
- Les fronteres, és com Marroc i Espanya, que estan separats i que si no pagues, has de colar-te.
- Hi ha xiquets que fugen de la guerra i es colen en vaixells, per llocs on poden morir, tan sols per a sobreviure.
- I una vegada quan vaig aplegar a Marroc, vaig veure a una persona baixant del motor, i la policia el va detenir.
- Hi ha gent que es cole baix dels motors dels camions i han de registrar tot, perquè si no es queden allí quatre dies, i arranque i se'n van.
- En Marroc, els que surten, algunes vegades estan vigilant i quan veuen que no hi ha ningú vigilant per allí, ixen corrent.
- Hi ha gent, que ha sortit per la tele, que es fique caragols a les sabates per a poder escalar-la i hi ha gent que ha mort.
- Al millor la mare està desperta per a vigilar.
- A mi no m'ha agradat que anaren en un vaixell ple de gent.
- A mi no m'ha agradat que els guàrdies no hagen deixat passar a la família, i que damunt de no deixar-los entrar, els perseguien.
- A mi no m'ha agradat els enganys de la rabosa que s'ha convertit en un sinistre personatge.

Aquestes reflexions són tan sols una mostra de tot allò que ha ocorregut al llarg del debat, i que podem veure més concretament en l'annex 1. S'han tractat molts conceptes que habitualment són més difícils d'abordar, com per exemple, el concepte de frontera, el de traficant de persones, el de "patera", el de guerra, el de mort i molts altres que ens han ajudat a agafar consciència, i a conèixer com és la vida d'una família que fuig de la guerra i viu un exili fins a aplegar a un lloc segur. Ha sigut una sessió que ha superat les meues expectatives per complet, després de tot l'esforç realitzat al llarg del TFG, el resultat ha estat d'allò més gratificant. He pogut comprovar com a través del debat realitzat, la LIJ i l'àlbum,

s'han posat milers de pensaments en comú, aportant des de diferents contextos unes reflexions que hi ha transcendit més enllà de l'àlbum, aplegant a una construcció intersubjectiva del text, incorporant els referents intertextuals i vitals de tot l'alumnat.

He pogut comprovar, com l'alumnat ha sabut posar-se en el lloc dels personatges, empatitzant amb allò que els ha anat ocorrent al llarg de la història, com per exemple en el cas del pare o del gatet, reflectint angoixa en el moment que ocorrien els esdeveniments. Hem gaudit col·lectivament d'una lectura crítica i dialògica, que de bon segur no ens ha deixat indiferents a ningú. Ha sigut increïble escoltar a alumnes que han presenciat situacions com les que s'han manifestat al llarg de l'àlbum, donant-nos una lliçó molt important. També és molt rellevant els llaços que ja existeixen entre nosaltres, tant ells i elles com jo, estàvem en confiança, en un espai segur, on poder parlar de qualsevol tema, i açò ha fet possible que el debat haja sigut tan enriquidora, donant lloc a moments que m'han emocionat i a la vegada m'han entristit, com és el cas concret, d'alumnes amb problemàtiques familiars, que han manifestat com les han viscudes, a partir de la seua identificació en fragments concrets de l'àlbum.

Finalment afegir que, una vegada més el poder transformador de l'àlbum i la LIJ s'ha posat de manifest, puc afirmar que ha sigut l'experiència més re vetlladora que he dut a terme com a mestra. El treball realitzat ha estat realment meravellós, no puc estar més orgullosa del resultat, he pogut veure en la mirada de cada un d'ells i d'elles, que un món més just i en pau és possible, escoltem al nostre alumnat, tenen molt a dir.

4. RELAT DE VIDA DESPRÉS D'ENLLESTIR EL TFG

Aplegar on estic no ha estat una tasca fàcil, però tot el que comporta un gran esforç també comporta una gran recompensa, i en el meu cas, així ha sigut, estic molt orgullosa del treball realitzat i del que he aconseguit amb la seua posada en pràctica. M'agradaria manifestar quina formació he rebut a banda de la ja citada, per tal d'entendre la utilització de llenguatge especialitzat emprat durant l'anàlisi de l'àlbum, propi del món audiovisual i de la il·lustració. Abans de tot, nomenar que vaig cursar el Grau Superior de Producció Audiovisual, Ràdio i Espectacles, a Torrent (València), açò m'ha permés anar més enllà durant l'anàlisi de l'àlbum, aprofundint en certs aspectes cinematogràfics, que d'una altra manera no haguera sigut possible. A més a més, una de les sessions del seminari que hem mantingut al llarg d'aquests cinc mesos, es va dedicar de manera monogràfica, a l'apropament del llenguatge de la il·lustració, va ser impartit, per una artista plàstica i es van treballar tots els àlbums, aportant un llenguatge tècnic del qual no disposàvem i incorporant

els nostres propis referents intertextuals des dels contextos de cada membre del seminari, des de la interacció dialògica.

Els seminaris han sigut molt enriquidors, hem realitzat quasi 30 hores de reunions col·lectives i seminaris virtuals, açò ha servit per a interioritzar tots els conceptes relacionats amb les tres vessants que componen aquest TFG, teòrica, pràctica i professionalitzadora. Hem treballat de manera generosa, tota la informació sempre ha sigut compartida, això implica que el treball col·lectiu d'aprenentatge haja enriquit a tots els membres del grup.

Com ja he anomenat anteriorment la meua desconexió respecte a l'àlbum era immensa, gràcies a l'assignatura de DLL (Didàctica de la Llengua i Literatura), he pogut abordar-lo en profunditat des d'un àlbum concret, aprofundint en molts conceptes relacionats amb aquest. Ara em sent capacitada per a realitzar una tria literària de qualitat estètica i literària, a més a més, de poder realitzar anàlisis d'àlbums concrets aprofundint en molts aspectes que abans desconexia. També he desenvolupat tècniques de treball intel·lectual, com és la realització d'un treball d'investigació, aprenent a citar amb normes APA, adquirint hàbits per tal de sintetitzar i resumir el text, tractant així de posar de manifest qüestions rellevants de manera clara i senzilla.

Un altre aspecte fonamental és el treball realitzat en el grup reduït, ja que aquest ha fet possible que treballem coordinant-nos, sempre des del respecte i la generositat, desenvolupant l'aprenentatge del pensament, açò ha permés emprar tècniques de treball cooperatiu, que de bon segur podré utilitzar en un futur en el col·legi. Em pareix fonamental que els i les mestres treballem de manera conjunta, compartint els recursos pedagògics, per tal, d'enriquir-nos, tots i totes, el màxim possible.

Vull finalitzar dient que aquest TFG és la cloenda a 4 anys de treball intens, però molt satisfactori, el qual ha sigut fonamental per a la meua formació com a mestra, m'he adonat, a partir de la pròpia experiència, de la importància d'utilitzar la LIJ en l'àmbit educatiu, a més a més de desenvolupar la competència i l'educació literària, es pot educar des de la democràcia i la solidaritat, fomentant l'empatia, la igualtat, la llibertat i el respecte, contribuint d'aquesta manera en la reconstrucció d'un món en pau.

5. BIBLIOGRAFIA I RECURSOS EN WEB

- Aguilar, Consol (2002): "Nuevo enfoque en Diáctica de la LIJ", CLICJ151, 7-14.
URL: <http://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/55422/1000127378.pdf?sequence=1>
- Aguilar, Consol (2013): "La tertulia literaria dialógica de LIJ en la formación inicial de maestros y maestras", *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 77(27,2), 93-102.
URL: <http://www.redalyc.org/pdf/274/27430138008.pdf>
- Aguilar, Consol (2018): "Por una literatura infantil y juvenil de calidad literaria y estética en las aulas". *Diario Feminista*.
URL: <https://eldiariofeminista.info/2018/07/16/por-una-literatura-infantil-y-juvenil-de-calidad-literaria-y-estetica-en-las-aulas/>
- Badia, M. Lladó, C. (2014). Seminari "El gust per la lectura". Els àlbums i els llibres il·lustrats: una descoberta, diverses veus. Guia per al professorat. *Generalitat de catalunya departament d'ensenyament*.
URL: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0061/8a244715-1333-4a23-adcc-735622e229f8/albums_illustrat.pdf
- Centelles, Jaume (2014). War, krieg, polemos, bellum,...Sobre la guerra en la literatura infantil i juvenil. *Aula de innovación educativa*, nº 236, 65.
URL: <https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2014/10/8-novembre2014.pdf>
- Declaració Universal dels Drets del Xiquet (1959).
URL: <https://www.oas.org/dil/esp/Declaración%20de%20los%20Derechos%20del%20Niño%20Republica%20Dominicana.pdf>
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.
URL: http://www.dogv.gva.es/datos/2014/07/07/pdf/2014_6347.pdf
- Legislació lligada a l'Educació per la Pau: Declaració Universal dels Drets Humans.
URL: http://www.un.org/es/documents/udhr/UDHR_booklet_SP_web.pdf
- Llei 27/2005, de 30 de novembre, de foment de la educació i la cultura de la pau.
URL: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2005/BOE-A-2005-19785-consolidado.pdf>
- Luque, A (2016). Entrevista Francesca Sanna. *M-SUR*.
URL: <https://msur.es/2016/12/09/francesca-sanna/>
- Martínez, A. (2014). El álbum como herramienta pedagógica: propuesta para la mejora de la identidad personal. *Universidad Internacional de la Rioja Facultad de Educación*.
URL: <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/2265/Martinez-Zamora.pdf?sequence=1>
- Martínez Rey, N. (2017). Día de la Ilustración. ¿Por qué leer álbumes siendo adulto?. *Biblogtecarios*.
URL: <https://www.biblogtecarios.es/nuriamartinezrey/dia-de-la-ilustracion-por-que-leer-albumes-siendo-adulto/>
- Sanna, Francesca (2016). "El viatge". Barcelona. *La Petite Impedimenta*.
- Sanna, Francesca (2019). Francesca Sanna Illustration. Pàgina web oficial.
URL: <https://francescasanna.com/>
- Taberero, R.(2010): "Claves para una poética de la recepción del libro-álbum: un lector inserto en una -inmensa minoría-". *32 Congreso Internacional de Ibbby World Santiago de Compostela*. Ponencia.
URL: <http://www.ibby.org/index.php?id=1062>
- Taller de Animación a la Lectura del FCE. (1995). "Cómo acercarse a un libro de imágenes". *Espacios para la lectura*, 1.
URL: <http://www.imaginaría.com.ar/01/5/critica.htm>

6. ANNEX

En aquest punt podem trobar la transcripció del debat del llibre, el procés de realització del TFG, documentat a partir de fotos, i també l'anàlisi de l'àlbum "El Viatge" de Francesca Sanna. Aquests materials complementen tot el treball realitzat.

ANNEX 1 - TRANSCRIPCIÓ DEBAT

Done inici a la sessió amb una qüestió, mostrant alhora la portada de l'àlbum: - De què creieu que deu tractar aquest àlbum?, incidint en la importància de fixar-nos bé en la imatge.

Tot seguit rep diverses respostes, un "súper viatge" diu un d'ells, un altre comenta que és un viatge on se'n van a molts llocs, una altra diu que és per a estudiar, ja que el xiquet porta una motxilla, i va a viatjar per a després escriu-lo a un full, altre afegeix que un viatge també pot ser una aventura, i a la millor, anar algun lloc molt "xulo" on viure una odissea.

De sobte, diu un altre: - A mi em pareix que hi passaran coses rares, perquè en la portada hi apareixen coses rares. Salta altre: - dic el mateix, ja que apareix eixe home, i em dóna mala espinà. A continuació diu un altre: - La criatura blava a mi no m'inspira molta confiança. Finalment afegeix un d'ells: - Eixe home pareix que estiga de mala llet.

Comencem amb la lectura, i amb ella surten moltíssimes reflexions i intertextualitats. La primera seqüència ens ajuda a situar-nos geogràficament. i ens mostra com una família ja no pot tornar a viure com abans, un d'ells diu: - Pareixen castells d'arena els edificis, són com la ciutat d'Àgraba, d'Aladí. Un altre afegeix: - És una ciutat d'arena, pareix un desert, i l'aigua és negra, serà petroli.

Continuem la lectura, aquesta ens mostra com la guerra ha arribat i el mar es converteix en mans que volen agafar a la família, de seguida comencen a sortir molts comentaris, és un monstre, criden. Altre diu: - Ja deia jo, que això no era aigua, perquè és negra. Un altre afegeix: intente agafar a la família i destrueix tota la ciutat.

Passem la pàgina, el pare pareix ser que mort ha conseqüència de la guerra, i els comentaris tornen a sortir. Mentre que un diu que això no és veritat, que eixes coses no passen, l'altre li contesta que eixes coses, sí que passen, i afegeix, pobre pare.

Voltem la pàgina, surt la mare amb els fills, plorant, rodejats de mans que volen agafar-los, sobre una taula podem veure la imatge de la família abans de la mort del pare, una d'elles

diu: - Ací estan les mans del monstre, pareix un pegot, i intenten agafar a la família. Un altre afegeix: - Ací també està la foto de la família, però no ploren i està el pare.

En eixe moment els comente que la guerra ha fet que aquesta família es trenque, i per tant, que ja no torne a ser res com abans, sospiren i es queden en silenci. A continuació, la història ens mostra com la mare queda amb una amiga, i parlen sobre la gent que fugí. Un diu: - Segur que ara després ix eixe home que donava mala espina. Crida altra: - Pareix que l'amiga bufa i apareixen muntanyes. Un altre diu: - En Marroc les dones porten això que porta l'amiga de la mare al cap. I jo pregunte: -Açò què simbolitza?, un país àrab, criden.

I que li conta a la mare?, pregunte: - Que hi ha un lloc en muntanyes. I eixe lloc, es veu un lloc en conflicte o en pau?, continue preguntant. Tots i totes diuen, en pau. Seguisc preguntant sobre les ombres que apareixen, i una alumna diu: - Se'n van. En aquest moment aprofite per a explicar que sí que se'n van, però no perquè volen, sinó que els toca fugir i això és molt diferent.

Seguim amb la lectura, i en aquest moment la família abandona la llar, inclòs el gat. És un moment molt trist, i jo pregunte: - Què els toque deixar? Un d'ells i d'elles diu: - Un conillet. Al seu gatet, crida altra. De cop i volta pregunten: - Per què? A la qual cosa jo els responc: - Quan fuges en eixes situacions, no et pots emportar quasi res, per això no s'han emportat el gatet, no han pogut. De sobte un d'ells diu: -Jo quan me'n vaig a vegades dos dies de vacances no em puc emportar a Pelussa. I jo li pregunte: - I com et sentiries si hagueres de deixar-te'l per a sempre? Al que ell em respon: - Mal.

En la següent pàgina apareix la família muntada primer en un cotxe conduït per la mare, i després en un altre on ja estan amagats al maleter. I jo pregunte: Què canvia entre aquestes dues escenes? Al que un diu: -En una hi ha maletes i en l'altra no. Jo aprofite per a explicar que, com igual que han hagut de deixar la seua mascota, ara han hagut d'abandonar quasi totes les maletes també, ja que on viatgen no hi ha lloc. També pregunte que qui condueix en cada cas, i em responen que en el primer vehicle la mare i en el següent un home.

Continue preguntant-los, ara la qüestió és si nosaltres viatgem com en la primera imatge o la segona, ells i elles responen que com la primera, i faig que es fixen en la següent, mentre que els pregunte, si troben habitual haver de viatjar amagats, al que ells i elles em responen que no. Jo els explique que el que els està ocorrent també els passa a molta altra gent, viatgen amagades, per tal de poder escapar de la guerra, aquestes són persones

indocumentades, arran d'aquesta explicació els pregunte com se sentirien si els passarà el mateix, al que un d'ells respon: - Molt mal, al final aniran a peu. Una altra crida: - Súper fatal.

Continuem i els personatges estan quasi arribant a la frontera, i tal com han dit, arriben a peu, i jo pregunte: - Què són les fronteres? De colp i sobte, un xiquet d'origen marroquí i que acostuma a anar a Marroc a visitar a la seua família diu: - És com Marroc i Espanya, que estan separats i que si no pagues, has de colar-te. Aprofite per a explicar que el nostre company ha de pagar per a poder passar la frontera, a més d'anar documentat, i si no disposes d'açò, no et deixen creuar. Continue el mateix xiquet: - Hi ha xiquets que fugen de la guerra i es colen en vaixells, per llocs on poden morir, tan sols per a sobreviure.

Arran d'aquestes paraules, amb la veu entretallada dic: - Tens tota la raó i el que acabes de dir és una realitat molt important, que per desgràcia succeeix habitualment, aquesta gent es juga la vida, i només en els millors casos arriba. I segueix parlant el mateix: - I una vegada quan vaig aplegar a Marroc, vaig veure a una persona baixant del motor, i la policia el va detenir. Al que jo pregunte: - Esteu sentint el que diu? Tots i totes responen que sí, altre afegeix: - Hi ha gent que es cole baix dels motors dels camions i han de registrar tot, perquè si no es queden allí quatre dies, i arranque i se'n van. Aprofite aquestes reflexions per a tornar a la pàgina on estan viatjant a amagades, i la mostre alhora que llence una altra pregunta: No creeu que el que esteu comptant és el mateix que el que passa ací? Al que tots i totes responen que sí.

Continuem avançant, i pregunte que veuen a més de la família i la frontera, una d'elles em respon que una rabosa, jo continue preguntant: - Com són les raboses als contes normalment? I entre diferents comentaris, diu una alumna, llestos i jo dic: - I què fan als contes? Al que em responen: - Enganyen. En la següent escena, els personatges es troben en un vigilant que no els deixa creuar i els envia de males maneres, i jo li recorde a l'alumne que havia obert aquest tema, que tal com ha dit ell, als protagonistes tampoc els deixen passar, i que gràcies a la seua explicació podem entendre que no els deixen perquè no han pagat i van indocumentats.

Arran d'aquestes reflexions, pose de manifest la maldat per part del vigilant, ja que són persones que estan fugint de la guerra, i no s'hauria de girar-li l'esquena, i molt menys no deixar que vagen a un lloc segur. I torna a parlar el xiquet d'origen Marroquí: - En Marroc, els que surten, algunes vegades estan vigilant i quan veuen que no hi ha ningú vigilant per allí, ixen corrent. Al que un altre diu: - Hi ha gent, que ha sortit per la tele, que es fique

caragols a les sabates per a poder escalar-la i hi ha gent que ha mort. Li agraiïsc el comentari, perquè desconeixia aquesta manera de passar per la frontera, cada vegada les reflexions em deixen més bocabadada.

Continuem amb la lectura, i podem veure, que la família està al bosc, després es fa de nit i quan els xiquets s'adormen, la mare plora. Els comentaris segueixen brotant, diuen que veuen que les imatges són de colors diferents, pregunten per què canvien de color, entre ells i elles es van responent, aplegant a la conclusió, del fet que, la imatge en la qual la mare plora, és més fosca, i no apareix la rabosa, que fins ara estava present. Arran d'aquests comentaris, els explique que la mare, en la imatge que estan els fills desperta no mostra angoixa, mentre que quan s'adormen, realment mostra com se sent, això l'autora ho representa també amb els colors. I un d'ells diu: - Al millor està desperta per a vigilar.

Seguim avançant i els vigilants troben a la família, tots i totes s'angoixen també, ja que és una situació de perill, estan a punt de ser descoberts, a continuació la mare s'amaga, i apareix un ésser una mica estrany, que els diu que els ajudarà, tot seguit un alumne comenta que ell no es fiaria, Jo pregunte qui deu ser aquesta persona, i que si els pareix bé que els deixen passar a canvi de diners, al que em contesten que no. Creieu que aquest home és bo, seguisc preguntant, i una d'elles diu que és una criatura, que això no és un home, jo li explique que tal com diu en el text, és un home, però ho representen així perquè és roïn, els dic que és un traficant de persones, i que aquesta persona es beneficia de la gent sense recursos i amb moltes necessitats, fent-los pagar diners per a arribar a un altre país. Un d'ells diu, que no t'has de fiar de les persones estranyes. Un altre diu, que males persones.

Els comentaris segueixen sortint, i cada volta ens enriqueim més i més. Una alumna diu que si un desconegut te crida i et diu que la teua mare està malalta, que no has d'anar, perquè potser t'enganye i se t'emporte. Continuem amb la lectura, els personatges creuen el mar, i finalment apleguen a terra ferma, els xiquets i xiquetes acaben amb reflexions generals respecte a l'àlbum, concloent d'aquesta manera el debat.

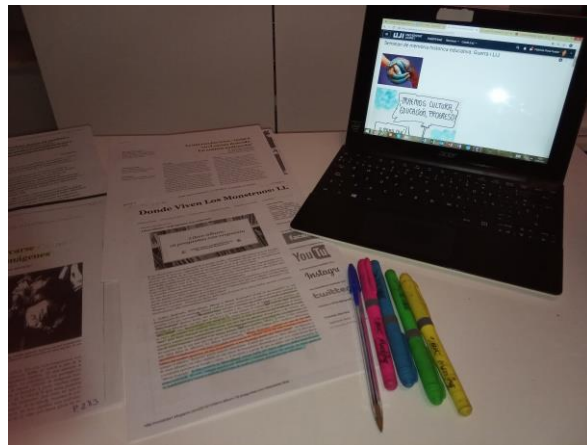
Abans de concloure comentem alguns aspectes respecte als quals no hem aprofundit molt durant la sessió, un d'ells és la desaparició de la rabosa i l'aparició immediata del traficant de persones, com a element indicador de què algú volia aprofitar-se de la vulnerabilitat de la família, i l'altre l'aparició d'ocells quasi de manera continua, de sobte un alumne crida, que els ocells són símbol de llibertat, i que al final van al lloc d'un ocell perquè són lliures com ells.

Continuem amb les conclusions, una alumna comenta que no li ha agradat que el pare haja mort i que s'alegra que hagen arribat, una altra diu que no li ha agradat que l'ombra negra quasi agafa a la mare, al fill i a la filla, un altre, arran de comentar jo que no hi ha un final clar, ell diu que s'imagina que acabaran vivint en un lloc en pau. Una altra alumna destaca que no li ha agradat gens que es deixen al gat, ja que li encanten, mentre que un altre, destaca que no li ha agradat el que ha passat en la frontera.

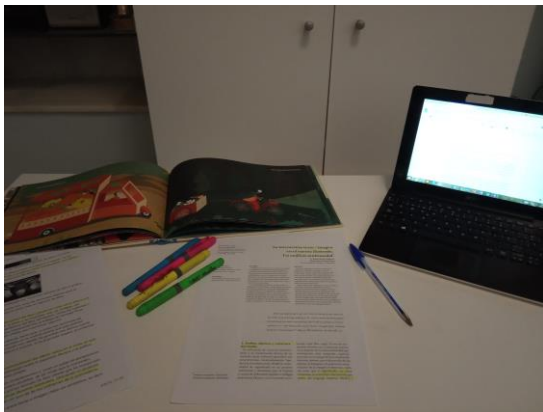
A continuació, una xiqueta diu: - A mi no m'ha agradat que anaren en un vaixell ple de gent. Un altre diu: - A mi no m'ha agradat els enganys de la rabosa que s'ha convertit en un sinistre personatge. En aquest moment aprofite per a remarcar, que aquest personatge és un traficant de persones, i que a la gent roïna cal ficar-li nom, també comente que per sort, nosaltres vivim en un país sense conflictes de guerra, però que mai no se sap que pot ocórrer.

Continue un alumne afegint: - A mi no m'ha agradat que els guàrdies no hagen deixat passar a la família, i que damunt de no deixar-los entrar, els perseguien. Un altre també destaque que no li ha agradat que deixen la mascota, perquè ell té un gos, i és el primer i el vol molt, a més li diuen Panxo i té 70 anys, i destaque el fet que l'amiga els haja ajudat a trobar un lloc on no hi ha guerra. Finalitze un alumne, afegint que ell està pensant donar els diners que té a una vidriola a casa, als xiquets i xiquetes que més ho necessiten. I una altra s'anima, i pensa que els diners que li done el seu oncle, els pot estalviar i manar-li-ho per correus als xiquets i xiquetes pobres, i afegisc, com també hem fet nosaltres amb l'ONG que ajuda als refugiats, Balloona Matata.

ANNEX 2 - IMATGES QUE DOCUMENTEN EL PROCÉS

PART TEÒRICA I TRIA DE L'ÀLBUM

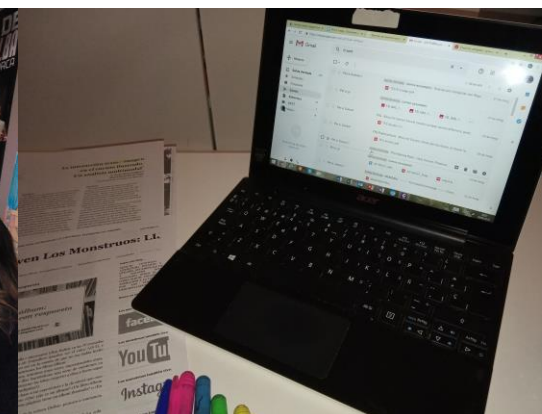
PART PRÀCTICA (ANÀLISI ÀLBUM)

PART PROFESSONALITZADORA

SEMINARIS PRESENCIALS

TUTORIES VIRTUALS

ANNEX 3 - ANÀLISI EN PROFUNDITAT DE L'ÀLBUM " EL VIATGE" DE F. SANNA

ANÀLISI DESCRIPTIU I CRÍTIC DE L'ÀLBUM "EL VIATGE" DE FRANCESCA SANNA

Característiques generals:

- Format: A4
- Fons de la pàgina: plans amb profunditat i perspectiva.
- Formats de pàgina: format pla bidimensional, realitzat a partir de tècniques digitals, el que ens proporciona una il·lustració més acotada i neta, té un acabat orgànic, és a dir, amb formes corbes, que es contraposen amb línies rectes, també juga amb la perspectiva, ja que hi ha a dibuixos fets en perspectiva i altres plans, els plecs són a una i a doble pàgina, els plecs a doble pàgina donen l'efecte que l'escena és més llarga.
- Estructura narrativa: té un ritme seqüencial, és a dir, és constant perquè en la història no trobem salts en el temps sinó
- que es dóna una continuïtat en el que va succeint la trama.
- El narrador: relat contat en primera persona, no se sap ben bé si el conta el fill o la filla, no fa cap mena de referència de gènere, s'utilitza un llenguatge neutral.
- El temps: passat.
- L'espai: diferents localitzacions, majoritàriament exteriors, com que és un viatge, es va recorrent el camí fins a aplegar al destí.
- El tema principal: la guerra, l'exili d'una família

IMATGE

TEXT	COMENTARI
El viatge de Francesca Sanna. La Petita Impedimenta. XVII	La portada és de tapa dura i representa un collage de totes les experiències que li han transmés a l'autora els

Premi Llibreter 2016.

diferents refugiats i refugiades que ha anat entrevistant, a més a més, també és un resum de tot allò que es tracta al llarg de l'àlbum. Ens explica sense paraules el viatge que emprén una família. És una portada que, una vegada ja has llegit l'àlbum, resulta quasi un jeroglífic, a partir de la lectura prèvia, pots desxifrar posteriorment el significat i sentit de cada un dels elements que componen la imatge, també et pots adonar què està feta tenint molt en compte allò que es vol transmetre. L'autora és capaç de plasmar en una composició, una trama vertaderament complicada. El primer que em crida l'atenció és no veure al pare, la mort es fa present quasi al començament de la història, amb la seua absència en la portada del llibre, es representa també el seu assassinat. Igual que l'absència del pare, també hi ha una absència molt important, és la del membre pelut de la família, el gat, aquesta igual que la del pare, representa la pèrdua de tot el que vols quan per culpa d'un conflicte armat et toca abandonar la teua llar.

Un element que em transmet molta força i un missatge molt important, són els pardals, que en la història acompanyen en certes escenes i durant el viatge a la família, els considere fonamentals, ja que representen la llibertat i la pau que els protagonistes anhelan. En la portada es poden veure donant moviment a la composició, envolten totes les situacions perilloses amb les quals la família es troba. Una d'aquestes situacions mostra com unes mans negres volen agafar a la família, però també als pardals que van volant per dalt d'aquesta, reflectint així el que la guerra representa, persecució, privació de la llibertat i mort.

En aquesta composició l'ordre de lectura és cíclic, aquest comença a partir de la imatge de les maletes, de la mare, del fill i de la filla, a partir d'aquests elements es pot veure com la història va avançant, narrant visualment tota l'odissea que els toca viure, i que posteriorment s'analitzarà escena per escena. Encara que en la imatge no es pot percebre, tant en el títol com en les maletes i en la família, s'utilitza una tècnica d'impressió setinada, que es contraposa amb la impressió mate de la resta de composició. El lloc de l'àlbum és de tela blava, està decorat amb ocells i es pot llegir el títol de l'àlbum i el nom de l'autora.

L'autora per tal de realitzar la composició utilitza tintes planes i un ventall de colors molt extens, a partir d'aquests crea les ombres, utilitzant plànols de colors superposats, dotant la composició d'un efecte contrastat i pulcre, a més a més, juga amb el cercle cromàtic, utilitzant els colors complementaris, aquests són els que es troben en els extrems oposats del cercle, aportant un

	contrast entre els diferents elements.
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<u>EXILI D'UNA FAMÍLIA DE BAGDAD</u>

IMATGE

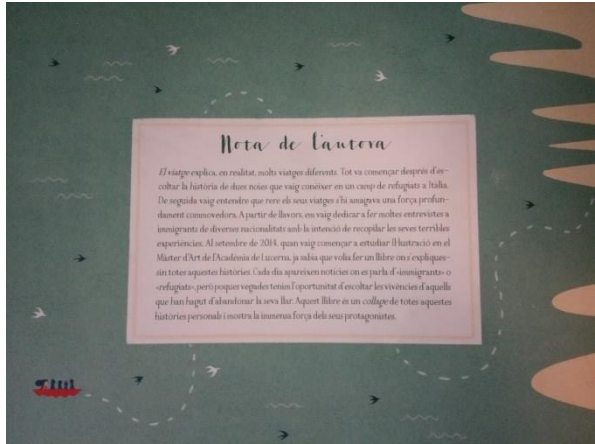

TEXT	COMENTARI
<p>Aquest llibre de belles il·lustracions explora, amb gran sensibilitat, les difícils decisions que pren una família en abandonar la seua llar per escapar del caos i de la tragèdia. L'impressionant debut de Francesca Sanna en el món de la il·lustració transmet al lector, de manera subtil però contundent, la resistència de l'esperit humà davant l'adversitat i el meravellós poder de l'esperança".</p>	<p>En la contraportada, l'escena que apareix no guarda cap mena de relació amb la de la portada, no hi ha continuïtat, el que podem veure és una imatge sense perspectiva, es plana, hi ha moltes maletes apilades i el gat dormint damunt d'una d'aquestes, sobre la imatge hi ha una pastilla de text, on se situa la sinopsi. El que apareix en la composició, és allò que la família va haver de deixar quan li va tocar abandonar el seu país, tant les maletes com el gat, són uns elements que se separen d'aquesta en un moment concret de la història, apareixent en la contraportada com un element que reflecteix allò que han anat abandonant a mesura que han anat avançant.</p>

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>ANIMALS ABANDONATS</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	COMENTARI
	<p>En la guarda el que podem veure és una composició a doble plec, on es seqüència l'exili de la família, a l'ocupar la il·lustració les dues pàgines, la verticalitat ens dóna l'ordre de lectura, i ens guia per tal de seguir d'esquerra a dreta la imatge. Podem veure com comença la seqüència amb un vehicle que va per una carretera de color blanc, açò em fa pensar com que és un color molt clar, que és un camí il·legal, pel qual no se sol accedir als països, i el mateix ocorre a mesura que la nostra mirada va avançant, amb la resta de vehicles. També es pot veure com els ocells acompanyen en aquest cas a la mare, en aquesta escena se li dóna més importància a la mare, ja que el fill i la filla no apareixen, està rodejada per la natura, que representa el lloc clandestí per on tracten de fugir. També apareixen els guàrdies, amb una postura que indica que estan corrent, donant sensació d'angoixa i pressió. Finalment apareix una frontera, a una distància molt curta d'aquesta, es pot veure el mar i com segueix la carretera fins al vaixell, que representa una "patera" d'immigrants il·legals, els quals creuen l'oceà sense quasi</p>

	recursos, ni cap protecció.
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<u>IMMIGRANTS EN PATERA</u>

IMATGE	
	

TEXT	COMENTARI
<p>Nota de l'autora: El viatge explica, en realitat, molts viatges diferents. Tot va començar després d'escoltar la història de dues noies que vaig conèixer en un camp de refugiats a Itàlia. De seguida vaig entendre que rere els seus viatges s'hi amagava una força profundament commovedora. A partir de llavors, em vaig dedicar a fer moltes entrevistes a immigrants de diverses nacionalitats amb la intenció de recopilar les seves terribles experiències. Al setembre de 2014, quan vaig començar a estudiar il·lustració en el Màster d'Art de l'Acadèmia de Lucerna, ja sabia que volia fer un llibre on s'expliquessin totes aquestes històries. Cada dia apareixen notícies on es parla d'immigrants o "refugiats", però poques vegades tenim l'oportunitat d'escoltar les vivències d'aquells que han hagut</p>	<p>La contra guarda és una continuació de la guarda, ja que segueix amb la mateixa seqüència. El primer que veiem és el vaixell amb la mare, arribant quasi a la costa, junt amb la mare viatgen unes ombres de persones que l'acompanyen, encara que no apareixen, també estan el fill i la filla. Durant tot el trajecte continuen avançant per la carretera blanca, finalment, arriben a terra ferma, després podem veure un tren roig, gràcies al qual apleguen a les muntanyes dels pics alts, que és on finalment acaba la carretera i on se suposa que està la seua nova llar, algun lloc d'Europa. Aquesta escena al contrari que l'altra, dona la sensació de pau i llibertat, no apareixen símbols d'opressió i açò fa que siga molt més relaxada, no hi ha tensió. També apareix una nota de l'autora,</p>

<p>d'abandonar la seva llar. Aquest llibre és un collage de totes aquestes històries personals i mostra la immensa força dels seus protagonistes.</p>	<p>on explica on s'inicia i com sorgeix aquest àlbum.</p>
<p>INTERTEXTUALITAT</p>	<p>FONT</p>
	<p><u>FUGIDA DE LA GUERRA DELS REFUGIATS</u></p>

<p>IMATGE</p>	
	

<p>TEXT</p>	<p>COMENTARI</p>
<p>Per a l'Angela, l'Antonello, e Daniele, l'Elena i la Laura, els punts de partida del meu propi viatge.</p>	<p>Per una banda, en el primer plec de pàgina podem veure els agraïments que realitza l'autora a aquelles persones que van permetre que aquesta història s'apropara tot el possible a la realitat, contant des de la mateixa experiència com van viure aquells terribles moments. També es pot veure la fitxa tècnica d'aquest àlbum. A més a més, apareix un segell de</p>

	<p>l'organització global FSC, associació sense ànim de lucre, dedicada a promoure la gestió forestal responsable a tot el món, l'autora col·labora amb aquesta realitzant l'àlbum amb paper produït amb fusta d'un bosc gestionat de forma sostenible.</p> <p>Per una altra banda, en el segon plec de pàgina, es pot veure, el títol de l'àlbum, el nom de l'autora i l'editorial, també apareix un cotxe, amb els protagonistes al maleter, entre gerres, com si d'uns objectes més es tractaren. En aquesta imatge ja es visibilitza el tràfic il·legal de persones.</p>
INTERTEXTUALITAT	FONT
 <p>BOSQUES PARA TODOS PARA SIEMPRE</p>	<p>ORGANITZACIÓ GLOBAL FSC</p>

IMATGE	
<p>La meva família i jo vivíem en una ciutat prop del mar. Quan arribava l'estiu, passàvem molts caps de setmana a la platja. Però ara ja no hi anem perquè, l'any passat, les nostres vides van canviar per sempre...</p> 	

TEXT	ANÀLISI
<p>La meva família i jo vivíem en una ciutat prop del mar. Quan arribava l'estiu, passàvem molts caps de setmana a la platja.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, a partir dels edificis que es troben a l'esquerra de la imatge, i que ens fan seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la mare que amb la mirada cap a la pastilla de text, fa que ens fixem en aquesta. Des d'una</p>

Però ara ja no hi anem perquè, l'any passat, les nostres vides van canviar per sempre...

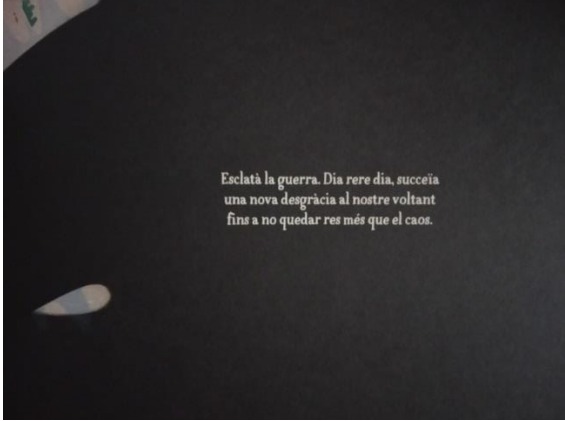
perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i el mar, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques dels edificis, donant-li dinamisme i moviment a la composició. En aquesta seqüència, no s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans, i com a excepció trobem que hi ha ombres.

Els colors que s'empren són el roig que es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, aquests s'utilitzen per a donar color tant als edificis de la ciutat com a la roba de bany que utilitzen els protagonistes. A més a més, per una banda també s'utilitza el color blanc, tant per a acolorir els edificis com la pell de la família, mentre que per una altra banda s'utilitza el negre, per a representar el mar, que pel que pareix, una mica fosc porta. La natura també es representa utilitzant el color verd i roig, aquesta composició té un fons de pàgina beix, aconseguint que la resta d'elements d'estaquen. Les gavines que apareixen també estan realitzades amb els colors esmentats anteriorment i aquestes representen l'inici d'un viatge migratòria, en aquest cas els dels protagonistes de la història. A banda de tots els colors anomenats, també s'utilitza el rosa pastel per a la realització dels edificis, finalment aquests estan compostos pels colors, rosa pastel, blanc i roig, dotant-los d'una calidesa provinent de l'orient.

La pastilla de text específica més bé si cap, el que la il·lustració tracta de transmetre, a partir de la narració en primera persona de la història, per part del fill o la filla de la protagonista, i dic fill o filla, perquè en cap moment en cap pastilla de text s'especifica de quin sexe es tracta. Com ja s'ha anomenat anteriorment, Sanna va realitzar l'àlbum sencer sense text, aquest va ser incorporat posteriorment, per la qual cosa, la composició està realitzada per a poder interpretar-la sense la necessitat de llegir-lo. La pastilla de text està situada en la part superior esquerra, encara que les pastilles de text van canviant de posicions al llarg de l'àlbum, per tal, de donar-li dinamisme a la composició, variant de lloc i donant-li un enfocament diferent en cada seqüència.

Aquesta seqüència ens mostra la vida quotidiana d'una família durant l'estiu, una escena familiar i tranquil·la, molt habitual per a nosaltres, que fa que ens vegem reflectits i reflectides, revivint situacions que, possiblement, hem viscut amb la nostra família. De fons hi ha una ciutat, amb edificis semblants als de l'orient mitjà. Cada membre de la família està realitzant una tasca, la mare subjecta un llibre, el pare i la filla fan castells d'arena, seguint d'un mode molt original, amb la construcció de la ciutat, mentre que el fill està amb les aletes per a nadar ficades i observant un peix, que al mateix temps també l'observe. Un element cridaner, és la tonalitat negra del mar, que quasi està tocant a la família, un color que presagia que una cosa dolenta ocorrerà.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p data-bbox="810 479 1390 517"><u>FAMÍLIA GAUDINT D'UN DIA DE PLATJA</u></p> <p data-bbox="810 786 1401 891"><u>CIUTAT D'ALEP AMB CONSTRUCCIONS SIMILARS A LES QUE PODEM VEURE EN L'ÀLBUM</u></p>

IMATGE	
	 <p data-bbox="999 1267 1219 1328">Esclatà la guerra. Dia rere dia, succeïa una nova desgràcia al nostre voltant fins a no quedar res més que el caos.</p>

TEXT	ANÀLISI
<p data-bbox="188 1682 521 1850">Esclatà la guerra. Dia rere dia, succeïa una nova desgràcia al nostre voltant fins a no quedar res més que el caos.</p>	<p data-bbox="544 1682 1407 2018">En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina crea, com també en l'anterior, una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens ve donada per la verticalitat de la imatge, i sobretot per la pastilla de text, ja que està situada en un lloc central, ressaltant en aquest cas la importància del text, l'ordre de lectura va de dreta a esquerra, i com ja he dit ve donat per la pastilla de text. Situada damunt d'un pla quasi negre per complet, aquest pla negre, que en un principi representava el mar, va arrossegant amb tot el que es troba i juntament amb ell la nostra mirada avança. Des d'una perspectiva cinematogràfica,</p>

s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent. Aquesta composició, com també la seqüència anterior, té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i el mar, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques dels edificis, en aquest cas donant sensació d'esclafit. En aquesta seqüència, tampoc s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans, i com a excepció trobem que hi ha ombres, però sols en les figures de la família.

Com que aquesta seqüència guarda continuïtat amb l'anterior, els colors que s'empren són els mateixos, el roig que es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, aquests s'utilitzen per a donar color tant als edificis de la ciutat com a la roba de bany que utilitzen els protagonistes. A més a més, per una banda també s'utilitza el color blanc, tant per a acolorir els edificis com la pell de la família, mentre que per una altra banda s'utilitza el negre, per a representar el mar, que en aquesta seqüència es converteix en tres mans que arrossegueu en la ciutat i fan fugir a la família aterrada. La natura també es representa utilitzant el color verd i roig, aquesta composició té un fons de pàgina beix, aconseguint que la resta d'elements d'estaquen, però que es veu envaïda per l'obscuritat. A banda de tots els colors anomenats, també s'utilitza el rosa pastel per a la realització dels edificis, finalment aquests estan compostos pels colors, rosa pastel, blanc i roig, dotant-los d'una calidesa provinent de l'orient, i que pareix que exploten.

En aquest cas la pastilla de text cobra una gran importància, ja que ens dóna l'ordre de lectura, està situada en la part central de la composició del segon plec, i el missatge és molt clar, la guerra, i amb ella el caos, ha començat, el text ens ajuda a entendre clarament el que ocorrerà, però és també molt necessari el joc amb la imatge, per tal de desxifrar el contingut.

Aquesta seqüència ens mostra com la vida quotidiana d'una família, pot canviar de forma brusca i violenta. L'escena familiar i tranquil·la, molt habitual per a nosaltres, de sobte fa un gir increïble, fent que ens replantegem seriosament la situació, ficant-nos en la seua pell i plantejant-nos la possibilitat, que igual que els ha passat als autors, a nosaltres també ens pot ocórrer. Mentre que la ciutat i els elements que hi ha en ella, inclosa la natura, exploten i es cremen, la família tracta de fugir, la mare amb la filla en braços, va la primera, seguint-la va el fill, i darrere del tot el pare. Aquesta seqüència al contrari que l'anterior, dóna una sensació d'angoixa, desolació i persecució, la família tracta de fugir d'unes mans negres que van avançant, deixant darrere una ciutat desolada, aquestes mans humanitzades, reflecteixen la voluntat i responsabilitat humana que hi ha darrere dels conflictes bèl·lics.

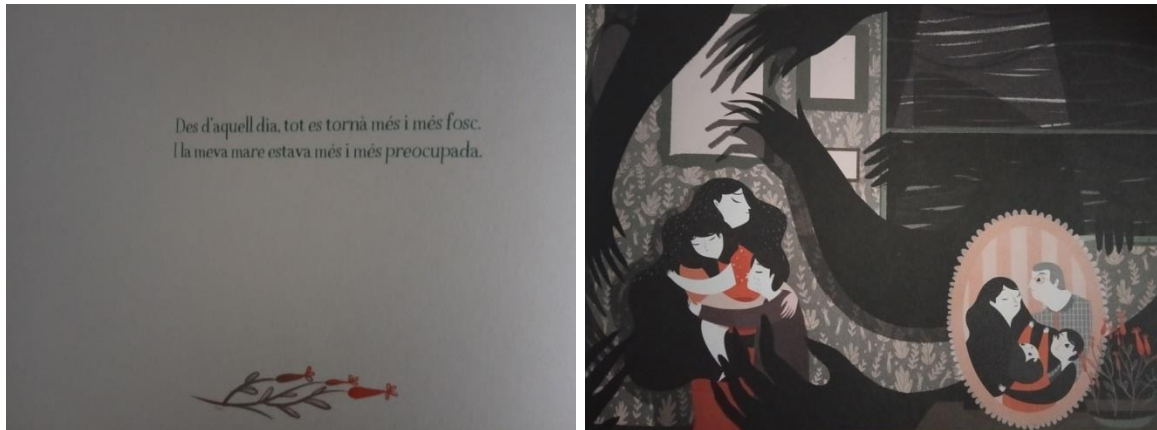
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p data-bbox="810 555 1155 589"><u>BOMBARDEIG EN SÍRIA</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
<p data-bbox="188 1402 504 1469">I un dia, la guerra s'emportà el meu pare.</p>	<p data-bbox="523 1402 1406 1839">En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina crea, igual que en l'anterior, una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens ve donada per la verticalitat de la imatge, i sobretot per la pastilla de text, ja que està situada en un lloc central, ressaltant en aquest cas la importància del text, l'ordre de lectura va d'esquerra a dreta, i com ja he dit ve donat per la pastilla de text. Situada damunt d'un pla negre per complet, es representa el dol i la tristesa. És una seqüència que a escala tècnica és molt simple, aquesta simplicitat la dota d'un gran significat. En aquesta seqüència, tampoc s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans, i com a excepció trobem que hi ha ombres, però sols en les figures de la família.</p> <p data-bbox="523 1877 1406 2011">Aquesta seqüència també guarda continuïtat amb les dues anteriors, és el desenllaç del dia familiar a la platja, el color predominant és el negre, color del dol, de la mort, de la violència, de la tristesa, etc. A més a més, també s'utilitza el color roig, el</p>

	<p>rosa pastel i el verd per a representar els objectes personals, que han quedat després de l'assassinat, del pare.</p> <p>En aquest cas la pastilla de text també cobra una gran importància, ja que ens dona l'ordre de lectura, està situada en la part central de la composició del segon plec, i el missatge és molt clar, la guerra comporta mort, i en aquest cas ha desencadenat en l'assassinat del pare i la destrucció de la ciutat.</p> <p>Aquesta seqüència és molt trista, llegir el text i veure els objectes personals del pare, causa un gran cop, és un punt d'inflexió per al pare i per a la resta de la família, un abans i un després en les seues vides, ja que no es pot fer res per salvar-lo, a partir d'eixe moment l'única opció que els queda és seguir endavant, i el més dolorós de tot, sense ell.</p>
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p>Otto Dix, és un pintor alemany, que ha viscut en primera persona el que se suposa la guerra, doncs va estar en les primeres línies de combat de França i Flandes, en les seues obres el pintor il·lustra allò que va veure i viure, el negre és el color que escull, igual que l'autora, per a representar la mort i la guerra.</p> <p><u>TROPES D'ASSALT AVANÇANT SOTA UN ATAC DE GAS", OTTO DIX, 1924. SÈRIE GRÀFICA "LA GUERRA"</u></p>

IMATGE

TEXT	ANÀLISI
<p>Des d'aquell dia, tot es tornà més i més fosc. I la meva mare estava més i més preocupada.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina continua creant la seqüència, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens la continua donant la pastilla de text també, ens fa seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la mare, que està agafada als seus dos fills, plorant i molt tristos. També hi ha mans negres que els continuen volent agarrar, i al costat d'aquests, en un marc de fotos, podem veure la imatge de la família al complet, quan el pare encara vivia, amb rostres molt feliços i somrients. Aquesta composició, com també la majoria, té un acabat orgànic, ja que els protagonistes, les mans i la decoració, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes de la finestra, els quadres i el fons del marc, les formes geomètriques conjuntament amb les línies corbes i rectes, doten la composició de dinamisme i moviment. En aquesta seqüència, no s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans, i com trobem que continuen havent-hi ombres.</p> <p>En aquest cas els colors que s'empren són de tonalitats fosques, anant des del gris fins al negre, d'aquesta manera se segueix representant el dol. Els elements de decoració de la casa, ja no són de color rosa, tal com es mostra en la foto del marc, on es combina el roig i el rosa pastel, no s'utilitzen colors contraposats.</p> <p>La pastilla de text ocupa un lloc molt rellevant, ja que està col·locada en la part central del primer plec de pàgina, sota d'aquesta hi ha un ram amb tres flors, el que pareix representar, els tres membres de la família que han sobreviscut.</p> <p>Aquesta seqüència ens mostra la tristesa i la soledat d'una família trencada per la guerra, els tres agafats en la foscor d'una llar, que res té a veure, amb el que era. I açò ho podem veure a través del marc de fotos situat sobre la taula, on es mostra una imatge de</p>

quan estaven tots junts. A més a més, també mostra la protecció incansable d'una manera cap als seus fills, davant de situacions de violència, on la integritat física perilla.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p>Käthe Kollwitz Schmidt és una pintora, escultora, escriptora, pacifista i notable artista gràfica alemanya. És una de les figures més destacades del realisme crític. Està relacionada amb el moviment expressionista, l'obra del qual es caracteritza per la seua profunda crítica social. Igual que mostra Sanna la protecció maternal, en aquesta obra, també es pot veure a una mare protegint els seus fills.</p> <p><u>MARE PROTEGINT ELS SEUS FILLS,1941, KÄTHE KOLLWITZ</u></p>

IMATGE	
	<p>Fins que, un matí, una amiga de la meua mare li va explicar que molta gent marxava. Escapaven cap a un altre país. Un país llunyà amb unes muntanyes molt altes.</p>

TEXT	ANÀLISI
<p>Fins que, un matí, una amiga de la meua mare li va explicar que molta gent marxava. Escapaven cap a un altre país. Un país llunyà amb unes muntanyes molt altes.</p>	<p>En aquesta escena a diferència de l'anterior, l'ordre de lectura va d'esquerra a dreta, la imatge que es troba en el primer plec, ens narra sense paraules a partir d'una bafarada, com hi ha un lloc on les muntanyes són altes i pel que es veu no hi ha conflictes, per tant, es viurà en pau. La protagonista i l'amiga estan prenent un té o un café a casa de la primera, ja que la decoració és la mateixa que la de la seqüència anterior, l'única diferència és que els colors són diferents, han passat del gris al verd, de la incertesa a l'optimisme. La verticalitat de la imatge, ens dona l'ordre de lectura, com ja s'ha anomenat, a partir de la mirada de l'amiga de</p>

la mare, seguint la bafarada i acabant en la pastilla de text.

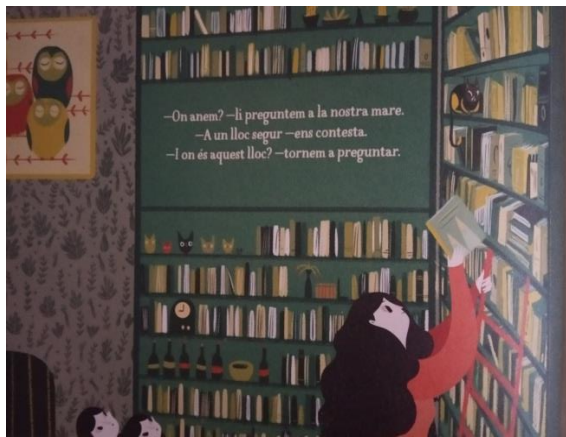

Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla mitjà, enquadrant als subjectes des del cap fins a la meitat del tors. Aquesta composició, com també les seqüències anteriors, té un acabat orgànic, ja que tant els subjectes com la decoració, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes. En aquesta seqüència, tampoc s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans.

Els colors que s'empren, en aquest cas són el roig, utilitzant diferents tonalitats d'aquest, aquests es contraposen, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd. El verd s'utilitza per a representar la llar i algunes muntanyes, mentre que els diferents rojos s'utilitzen per a donar color a la roba, al café i a les cases que es veuen en la bafarada. A més a més, també s'utilitza el color blanc, tant per a acolorir les muntanyes i els núvols, el fum de les tasses i la cafetera i la pell de les persones,

En aquest cas la pastilla de text també té una gran importància, ja que a partir d'ella podem desvelar dades que encara desconeixem, està situada en la part central de la composició del segon plec, i el missatge és molt clar, l'única opció de salvar-te, és fugint, com tanta gent està fent. El joc del text amb la imatge, per tal de desxifrar el contingut, és fonamental. Sota la pastilla de text, es pot veure l'ombra de tres persones amb maletes, corrent i donant la sensació d'estar fugint, tal com diu el text. El fons de pàgina a diferència de l'escena de la mort del pare i la guerra, és blanc, dotant la imatge d'un optimisme que presagia que alguna cosa bona ocorrerà.

Aquesta seqüència ens mostra com la mare es reuneix amb una amiga, per a prendre café, l'amiga li conta que hi ha un lloc on marxa tota la gent, per tal de viure en pau, aquest es pressuposa que són les muntanyes que hi ha a alguns llocs d'Europa. La mare amb cara de preocupació, escolta tot el que diu la seua amiga. Em crida l'atenció com a diferència de la mare, l'amiga porta el vel islàmic, açò ens mostra que en el lloc on viuen hi ha llibertat per a escollir si ficar-se'l o no, com per exemple, en Egipte, Pakistan o Tunísia.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p data-bbox="715 629 1166 667"><u>MUNTANYES NORD D'EUROPA</u></p> <p data-bbox="715 936 1406 1010"><u>DONES DE TUNÍSIA QUE SÓN LLIURES PER A ESCOLLIR SI VOLEN UTILITZAR EL VEL</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
<p data-bbox="188 1850 580 1917">- On anem? - li preguntem a la nostra mare.</p> <p data-bbox="188 1917 580 1984">-A un lloc segur -ens contesta.</p> <p data-bbox="188 1984 580 2018">-I on és aquest lloc? -tornem</p>	<p data-bbox="603 1850 1406 2018">En aquesta seqüència, es pot veure que tant el primer plec com el segon guarden una relació, no es pot analitzar de manera aïllada, ambdós formen la seqüència completa, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens la donen els personatges amb la mirada, a partir del fill, continuant amb</p>

a preguntar.

Ens ensenya fotografies de ciutats estranyes, de boscos estranys i també d'animals estranys fins que finalment sospira: «Anirem allí i mai més no tornarem a passar por».

la filla i seguint la mare, fins a aplegar a la pastilla de text. En el segon plec, l'ordre de lectura ens el proporciona, per una banda la pastilla de text, que dona resposta a la pregunta del fill i la filla, i per l'altra banda les mirades dels personatges, que en aquest cas són els animals que se suposa que viuen a Europa. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els personatges, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques dels arbres, donant-li dinamisme i moviment a la composició. En aquesta seqüència, per una banda s'utilitza la perspectiva per a representar l'estanteria de llibres en el primer plec, mentre que la resta d'elements són plans, i per altra banda, en el segon plec, no s'utilitza la perspectiva per a realitzar la composició, tots els elements són plans.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són el roig que es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc que es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar. Els colors que s'empren en aquesta seqüència són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els llibres i la pell de la família, i el gris per al paper de paret de la casa. La natura es representa utilitzant el color groc que es contraposa amb el blau fosc, i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar.

Les dues pastilles de text que es troben en cada plec, estan situades en una posició de impertant, una quasi en la part central de la pàgina, i l'altra en la part superior, açò fa que contraresten amb la imatge, raciant el pes de la imatge a la part inferior d'aquestes, la tonalitat de la tipografia canvia, ja que el fons de pàgina també és diferent i aporten dades que conjuntament amb la imatge, fan la història molt més enriquidora.

Aquesta seqüència ens mostra com la mare a través de la consulta de llibres, intenta donar resposta a les preguntes que li fa el seu fill i la seua filla, en la portada del llibre que agafa es pot veure les muntanyes de pics alts, immediatament i com si foren transportats a eixe país, es troben rodejats de natura i dels animals que allí habiten, pareix que es tracta d'un somni a través del qual accedeixen mitjançant el llibre, els colors transmeten calidesa, en el segon plec la mare i el fill estan tapats amb una manta alhora que lligen el llibre, mentre que la filla tracta de pujar al gat al suport on estan ells, però no pot, açò és un indicador de què ocurrerà a continuació, ja que no se'l poden emportar.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p>Com a element intertextual citar a un referent per a l'autora, l'il·lustrador Quentin Blake, qui va ficar rostre a les bruixes que volien convertir a tots els xiquets en rates o a l'extraordinària Matilda, creacions del brillant escriptor Roald Dahl. Les il·lustracions d'aquest autor guarden una similitud quant a les llargues extremitats que es representen també en els personatges de Sanna, fet que evidencie la influència d'aquest en les obres de l'autora.</p> <p><u>IL·LUSTRACIONS DE QUENTIN BLAKE</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
<p>No volem marxar però la mare ens explica que serà una gran aventura. Posem les nostres coses dins les maletes i diem adéu</p>	<p>En aquesta escena amb doble plec de pàgina, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens ve donada a partir de la mirada dels animals, els que estan recolzats a terra, miren directament a la filla i el gat; mentre que l'os que està plantat, el cérvol i el mussol, estan mirant cap a la mare i el</p>

a tothom.

fill. En el segon plec de pàgina la direccionalitat la marca la pastilla de text, situada en un lloc central, aquesta està sobre un fons blanc, i sota el text trobem la imatge del gat i el fill, aquest fa un gest de comiat, està eixint quasi del pla amb algunes maletes. Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i els animals, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques de l'estanteria i les maletes. En aquesta escena, la perspectiva sols s'utilitza per a representar la maleta que la mare està acabant d'omplir, la resta d'elements són plans.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són els mateixos que en les seqüències anteriors, el roig que es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc que es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els llibres i la pell de la família. La natura es representa utilitzant el color groc que es contraposa amb el blau fosc, i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar.

La pastilla de text específica més bé si cap, el que la il·lustració tracta de transmetre, el comiat d'una família que se'n va, de la seua casa i el seu país, amb una tristesa molt gran i deixant enrere a persones i animals molt importants en la seua vida. El fons blanc de la pàgina reforça el missatge optimista de la mare, aquest fa que els fills no s'adonen de la realitat tan dolenta a la que s'enfrontaran durant el viatge.

Aquesta seqüència ens mostra com la mare està acabant de fer l'última maleta, dins d'aquesta podem veure el llibre de les muntanyes, la filla s'acomiada plorant del gat, és una escena desoladora, fa moltíssima pena veure la situació. El fill amb la motxilla ficada, espera a què la mare acabe, hi ha una muntanya de maletes que reflecteixen que porten tot el que tenen, mentrestant, els animals que han aparegut fins el moment els miren fixament, en l'altre plec de pàgina, sota la pastilla de text, el gat mira al seu amic amb cara de no entendre per què se'n van, i el fill amb unes poques maletes, pareix que surt del pla, acomiadant-se gestualment amb la mà i amb un semblant molt trist.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p>L'autor italià, Shaun Tan, un altre dels seus referents artístics, utilitza unes tonalitats similars a les que utilitza l'autora, aquests elements acolorits, doten a la il·lustració d'una gran expressivitat, contraposant colors complementaris, tenint en compte el cercle cromàtic.</p> <p><u>IL·LUSTRACIONS DE SHAUN TAN</u></p>

IMATGE	
<p>Marxem de nit, per evitar ser descoberts...</p> 	<p>I viatgem durant molts dies.</p>

TEXT	ANÀLISI
------	---------

Marxem de nit, per evitar ser descoberts...

I viatgem durant molts dies.

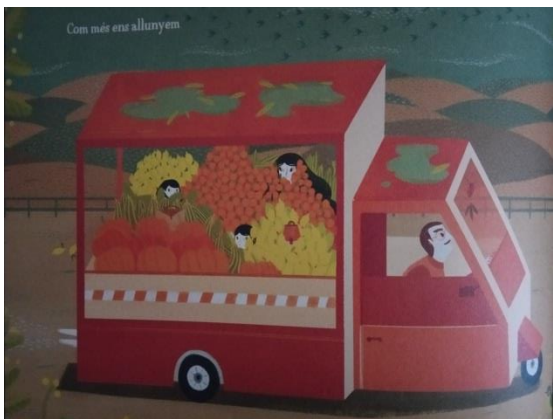

En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dóna la verticalitat de la imatge, a partir del cotxe, i que ens fan seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar al següent vehicle. Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i alguns elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques del cotxe i la natura, donant-li dinamisme i moviment a la composició. En aquesta seqüència, es juga amb la perspectiva i les imatges planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de les muntanyes que estan al segon plec de pàgina.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir part dels cotxes i la pell de la família. La natura es representa en el primer plec de pàgina utilitzant el verd fosc i el negre, evidenciant d'aquesta manera que és de nit, mentre que en el segon plec, com que és de dia les tonalitats que s'utilitzen per a representar la natura són diferents tipus de verds, per descomptat més clars, que es contraposen amb roig del vehicle, i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar.

La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part superior esquerra, i el pes major de la composició recau sobre la part inferior d'aquesta, el mateix ocorre en el segon plec, l'única diferència, és que la pastilla de text està situada a l'esquerra, dotant de dinamisme a la composició, variant de lloc i donant-li un enfocament diferent en cada seqüència. El text reforça la imatge i ens aporta dades que desconeixem, com per exemple, que viatgen durant molts dies.

Aquesta seqüència ens mostra el principi de l'exili de la família, al principi del viatge es pot veure com la mare condueix el seu propi vehicle, amb les maletes sobre aquest. El fill i la filla miren pel cristal del cotxe, el seu rostre reflecteix la incertesa, és de nit, hi ha un ocell nocturn que els observe. A continuació, apareix la família amagada al maleter del cotxe, entre objectes, la mare s'arrima el dit índex a la boca, indicant d'aquesta manera que no facen soroll, el fill i la filla es miren mentre amb cara de preocupació, les maletes ja no les tenen amb ells, és de dia i condueix un home. No se sap ben bé que ocorre durant el canvi de vehicle, fet que ens permet utilitzar la imaginació i reflexionar sobre el que ha pogut passar. A més a més, hi ha

	un ocell diürn que els observa.
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>IMATGES D'UN HOME I D'UNA DONA AMAGATS DINTRE D'UN COTXE, INTENTANT FUGIR DEL SEU PAÍS</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
<p>Com més ens allunyem, més coses deixem enrere.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també en l'anterior, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, a partir del camió, i que ens fan seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar al següent vehicle, que en aquest cas és una bicicleta. Des</p>

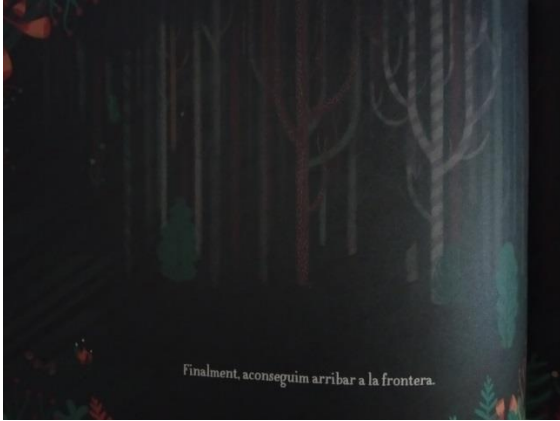
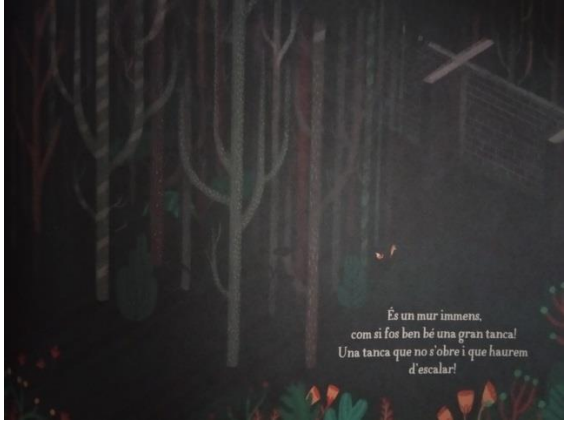
d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i alguns elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i formes geomètriques del cotxe i la natura, donant-li dinamisme i moviment a la composició. En aquesta seqüència, es juga amb la perspectiva i les imatges planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de les muntanyes que estan al segon plec de pàgina.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir part dels cotxes i la pell de la família. La natura es representa en el segon plec de pàgina, utilitzant diferents tonalitats de verd fosc i negre, evidenciant d'aquesta manera que és de nit, mentre que en el primer plec, com que és de dia les tonalitats que s'utilitzen per a representar la natura són diferents tipus de verds, per descomptat més clars, que es contraposen amb roig del camió, i els tons ataronjats que es contraposen amb el blau clar.

La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part superior esquerra, i el pes major de la composició recau sobre la part inferior d'aquesta, el mateix ocorre en el segon plec, l'única diferència, és que la pastilla de text està situada a l'esquerra, dotant de dinamisme a la composició, variant de lloc i donant-li un enfocament diferent en cada seqüència.

Aquesta seqüència continua amb l'exili de la família, ara van en un camió de fruita, un altre home condueix, cada volta és una persona diferent, indicant d'aquesta manera que és un desconegut, en aquesta escena apareixen els ocells volant damunt d'ells, símbol de què la guerra ja s'allunye i que la llibertat s'apropa. En el següent plec de pàgina ja és de nit, ara la família tan sols compta amb una bicicleta com a mitjà de transport, els fills van en un carret agafat per una corda, la filla dorm mentre que el fill mira cap enrere amb cara de alerta, la mare amb un gran valor va pel bosc intentant trobar l'eixida cap a un altre país. Els recursos s'acaben i cada volta la situació és més greu.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>ESPANYOLES I ESPANYOLS REFUGIATS, ÈXODE MASSIU PROVOCAT PER LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
Finalment, aconseguim arribar a la frontera.	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també en les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dóna la verticalitat de la imatge, en aquest cas a partir dels raigs de llum que apareixen per la part esquerra del primer plec, i que ens fan seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la frontera. Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, amb un enfocament picat. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i alguns elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes dels troncs dels arbres. En aquesta seqüència, es juga amb la perspectiva i les imatges planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas del bosc.</p>

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir part dels cotxes i la pell de la família. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verd i roig, els colors són més vius que la de la resta de bosc, com també els de la roba de la família, el vehicle i la rabosa que apareix.

La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part inferior central, i el pes major de la composició recau sobre la part superior d'aquesta, el mateix ocorre en el segon plec, l'única diferència, és que la pastilla de text està situada un poc més a l'esquerra, sobre d'aquesta podem veure la frontera.

En aquesta seqüència la família està quasi arribant a la frontera, és un pla molt general, per la qual cosa, els personatges són molt menuts, com també la rabosa i la resta d'elements, aquest pla també ajuda a accentuar la mida tan gran del mur que separa el bosc en dues parts. El que em crida l'atenció és que aparega la rabosa amagada darrere d'un arbre observant-los, aquest animal és un símbol associat culturalment a l'astúcia, l'agudesesa, l'engany i la picardia, i que per tant hem de tindre en compte, ja que de bon segur té algun significat que hem d'esbrinar, em fa pensar que té a veure amb el traficant de persones que apareix just després que la rabosa desaparega d'escena.

INTERTEXTUALITAT

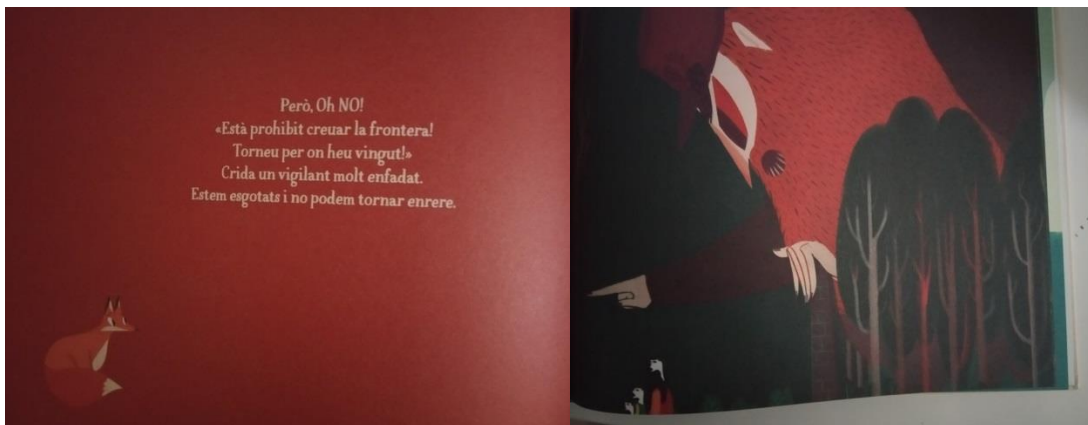
FONT

“El Superzorro” és una novel·la infantil escrita per Roald Dahl, aquesta va ser publicada en l’any 1970, amb il·lustracions de Donald Chaffin, encara que posteriorment va ser publicada amb noves il·lustracions de Jill Bennet, Tony Ross i Quentin Blake. Aquesta història, evidència el significat cultural que es relaciona amb la rabosa, i que fa que associem aquest animal a certs actes malignes, com els que podem veure també a l’àlbum, en “El Superzorro”, la rabosa es burla dels seus veïns grangers robant-li el menjar davant dels seus nassos.

[IL·LUSTRACIÓ "EL SUPERZORRO"](#)

IMATGE

Però, Oh NO!
 «Està prohibit creuar la frontera!
 Torneu per on heu vingut!»
 Crida un vigilant molt enfadat.
 Estem esgotats i no podem tornar enrere.

TEXT	ANÀLISI
<p>Però, oh NO! “Està prohibit creuar la frontera! Torneu per on heu vingut!” Crida un vigilant molt enfadat. Estem esgotats i no podem tornar enrere.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, igual que en els anteriors, crea una seqüència, l’ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, en aquest cas a partir de la pastilla de text, que està situada en un lloc central de la pàgina, i que ens fan seguir d’esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la imatge del vigilant que amb la mirada continua indicant-nos l’ordre de lectura, fins a aplegar als protagonistes. Des d’una perspectiva cinematogràfica, s’utilitza el pla general. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i alguns elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes dels troncs dels arbres. En aquesta seqüència, no es juga amb la perspectiva, les</p>

imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas del bosc.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir la pell dels personatges. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verd, en aquest cas tons obscurs, a més també s'utilitza el roig, el qual ens posa en alerta, doncs és una seqüència en la qual el fons roig de pàgina fa que aquest color predomina respecte als altres, en el segon plec, ocorre el mateix en el vigilant, ja que és roig i quasi tan gran com la frontera. El fons roig del primer plec de pàgina, representa la prohibició, no es pot passar.

La pastilla de text especifica més bé si cap, el que la il·lustració tracta de transmetre, la privadesa de llibertat a la qual estem sotmesos, sobretot aquells que disposen de menys recursos o viuen en països en guerra. Sota d'aquesta en l'extrem inferior esquerre podem veure la rabosa que continua mirant-los.

En aquesta seqüència la família arriba per fi a la frontera, però la sorpresa ve quan un vigilant amb un to gens simpàtic, els comunica que està prohibit creuar-la, és molt més gran que els personatges principals, i està inclinat cap a ells amb una postura intimidant i el dit índex assenyalant el camí per on han vingut. La família mira amb cara de sorpresa el que està dient aquest home, mentre que en el primer plec de pàgina, es veu a la rabosa mirant-los, just per on ha de tornar a anar la família, pareix que els estiga esperant.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>IMMIGRANTS INTENTANT SALTAR LA VALLA DE CEUTA</u></p>

IMATGE

TEXT	ANÀLISI
<p>Quan es fa fosc, els sons del bosc m'espanten.</p> <p>Però la mare està al nostre costat i ella mai té por. Tanquem els ulls i aconseguim quedar-nos adormits.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, a partir de la mirada de la rabosa que els continua observant, i que ens fan seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la següent imatge, en la que, la mare comença a plorar. Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, des d'un enfocament zenital. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de la natura que els envolta.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per aclarir la pell de la família. Els colors tenen una evolució en la història normalment anant dels més obscurs als més clars, en aquest cas, van des dels més clars als més foscos, representant la soledat i el perill. La natura es representa en el segon plec de pàgina, utilitzant diferents tonalitats de verd fosc i negre, evidenciant d'aquesta manera el que sent la mare realment, mentre que en el primer plec, aquesta aparenta que tot està bé, i això l'autora ho fa amb colors més vius.</p> <p>La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part superior esquerra, i el pes major de la composició recau sobre la part inferior d'aquesta, el mateix ocorre en el segon plec, l'única diferència, és que la pastilla de text està situada a l'esquerra, dotant de dinamisme a la composició, variant de lloc i donant-li un enfocament diferent en cada seqüència.</p>

	<p>Aquesta seqüència també causa una gran tristesa, ja que la mare intenta aparentar que tot va bé davant dels fills, transmetin que no passa res i que no cal tindre por, però quan aquests s'adormen, ella s'esfondra, plorant i quedant-se desperta sense ser capaç de dormir. A més a més, és observada per la rabosa i per diversos ulls rojos, iguals que els del vigilant.</p>
--	---

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>MARES VALENTAS</u></p>

IMATGE	
	

TEXT	ANÀLISI
<p>Ens desperten uns crits. Són els vigilants! Ens busquen i ens hem d'amagar. “De pressa! Veniu cap aquí”, xiuxiueja la nostra mare.”</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dóna la verticalitat de la imatge, a partir de la pastilla de text i la mirada de la família, fent-nos seguir d'esquerra a dreta la seqüència, fins a aplegar a la següent imatge de la família, seguint la mirada del guàrdia que es troba en el primer plec de pàgina a la part dreta, i aplegant finalment encaminats per la mirada dels personatges, a una ombra negra camuflada entre la natura. Aquesta composició té un acabat</p>

	<p>orgànic, ja que els protagonistes i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes dels trons dels arbres. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de la natura que els envolta.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir la pell de la família, diferent del color de la pell dels vigilants, que és d'un color beix molt clar. Els colors tenen una evolució en la història normalment anant dels més obscurs als més clars, en aquest cas, van des dels més clars als més foscos, representant el pas del perill a la vulnerabilitat. La natura es representa en el segon plec de pàgina, utilitzant diferents tonalitats de verd fosc i negre, evidenciant d'aquesta manera les intencions negatives que s'amaguen darrere de l'ombra.</p> <p>La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part inferior esquerra, i el pes major de la composició recau sobre la resta de pla, el mateix ocorre en el segon plec, l'única diferència, és que la pastilla de text està situada en la part esquerra al centre del full, dotant de dinamisme a la composició, variant de lloc i donant-li un enfocament diferent en cada seqüència.</p> <p>Aquesta seqüència ens mostra dues situacions molt complexes, per una banda es veu com els vigilants quasi troben a la família, conseqüentment a aquesta no li queda més remei que fugir, mentre està amagada, una ombra misteriosa pareix que els crida, i la mare decideix anar, els fills somriuen per primera volta en molt de temps.</p>
INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>IMATGE DONA SÍRIA</u></p>
IMATGE	

TEXT	ANÀLISI
<p>Correm sense parar, fins que, de sobte, un home, a qui no hem vist mai abans, apareix del no res. Ens diu que ens ajudarà. La mare li dóna uns quants diners i ell ens porta fins a l'altra banda del mur. És fosc i per sort ningú no ens veu.</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dóna la verticalitat de la imatge, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes dels trons dels arbres. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de la natura que els envolta.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els núvols, les ones del mar i alguns arbres. Els colors tenen una evolució en la història normalment anant dels més obscurs als més clars, en aquest cas, així és, representant l'aparició d'un espai que fins ara no havíem pogut apreciar, un espai on els ocells van en bandada lliurement. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verds, blaus i marrons, aportant a la imatge una calma i tranquil·litat que es transmet, com que és un pla general, els personatges quasi no es veuen.</p> <p>La pastilla de text està situada, en el segon plec, a la part inferior, i el pes major de la composició recau sobre la resta del pla. El joc, text i imatge és necessari per a entendre el missatge total.</p> <p>Aquesta seqüència ens mostra com el traficant de persones</p>

enganya i abusa de la família, ja que s'ofereix a ajudar-los però a canvi de certa quantitat econòmica, no li preocupa que no tinguin recursos ni cap bé material, aprofitant-se de la debilitat i la necessitat. En aquesta escena puc resoldre el misteri de la rabosa, ja que, reflexa com en la nostra vida i en el nostre voltant, sempre hi ha persones molt astutes, interessades i sobretot ruïnes, que per tant d'enriquir-se són capaços de vendre, inclús, a les persones. Em crida l'atenció com la rabosa desapareix just en el moment que apareix aquest ésser, la rabosa ha estat vigilant a la família durant les seqüències que tractaven de fugir, observant-los fins que ha aparegut aquest home i s'ha aprofitat de la vulnerabilitat.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>PRESUMPTA TRAFICANT DE PERSONES DETINGUT</u></p>

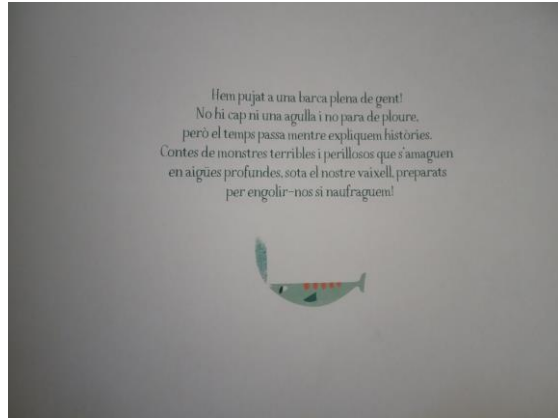

TEXT	ANÀLISI
<p>“El nostre viatge encara no ha acabat”, ens explica la mare. Encara ens queda creuar el mar infinit que s'allargassa davant els nostres ulls. “Com ens ho farem?”</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb</p>

	<p>les línies rectes dels troncs dels arbres. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de la natura que els envolta.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els núvols, les ones del mar i alguns arbres. Els colors tenen una evolució en la història normalment anant dels més obscurs als més clars, en aquest cas, així és, representant l'aparició d'un espai que fins ara no havíem pogut apreciar, un espai on els ocells van en bandada lliurement. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verds, blaus i marrons, aportant a la imatge una calma i tranquil·litat que es transmet, com que és un pla general, els personatges quasi no es veuen.</p> <p>La pastilla de text està situada, en el segon plec, a la part inferior, i el pes major de la composició recau sobre la resta del pla. El joc, text i imatge és necessari per a entendre el missatge total.</p> <p>Aquesta seqüència ens mostra com la família ja ha plegat a la costa, estan situats dalt de la muntanya, i al final de la muntanya on estan els protagonistes trobem una "patera" que els està esperant, a prop de aquesta es veuen ombres de persones, que representen les identitats oblidades dels milers de persones que cada dia creuen el mar jugant-se la vida. La mare, els explica als fills, que l'aventura encara ha de continuar i ara toca creuar l'immens oceà.</p>
--	--

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>IMATGE SENSE DRETS D'AUTOR, QUE ENS MOSTRA LA MIGRACIÓ DELS OCELLS</u></p>

IMATGE

TEXT

Hem pujat a una barca plena de gent! No hi cap ni una agulla i no para de ploure, però el temps passa mentre expliquem històries. Contes de monstres terribles i perillosos que s'amaguen en aigües profundes, sota el nostre vaixell, preparats per engolir-nos si naufraguem!

ANÀLISI

En aquesta escena amb doble plec de pàgina, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens ve donada a partir de la mirada dels animals marins i la imatge que està sota la pastilla de text, aquesta està sobre un fons blanc. Des d'una perspectiva cinematogràfica, s'utilitza el pla general, per tal de descriure el que està ocorrent, des d'un angle contrapicat. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i els animals, estan realitzats a partir de línies corbes. En aquesta escena, no hi ha perspectiva, tots els d'elements són plans.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els núvols. L'autora en aquesta composició mostra dos mons totalment diferents, el terrestre i el marí.

La pastilla de text està situada, en el segon plec, a la part central, el pes de la composició recau sobre la resta el primer plec. El joc, text i imatge és necessari per a entendre el missatge amb totalitat.

Aquesta seqüència ens mostra com la família està navegant per l'oceà, la barca està plena de gent, a més a més la situació meteorològica no acompanya. Durant el viatge el fill i la filla expliquen i escolten històries, aquestes tenen a veure en els perillosos animals marins que s'amaguen al fons del mar i que si cauen, els devoraran, es pot veure com la imaginació del fill es posa en marxa, i l'autora ho

	<p>representa amb la combinació de dos escenaris diferents, aconseguint representar dos mons paral·lels, on en el fons marí es pot veure com estan els animals que apareixen en les històries.</p>
--	--

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>IL·LUSTRACIONS DE FRANCESCA SANNA, ON ES POT VEURE LA COSTUM QUE TÉ L'AUTORA DE MOSTRAR MONS PARAL·LELS EN UNA MATEIXA COMPOSICIÓ</u></p>

IMATGE

<p>La barca es balanceja mentre les ones es fan més i més grans. Sembla que el mar mai no s'acabi. I aleshores inventem noves històries, històries sobre la terra cap a on anem, on hi ha grans boscos verds, plens de fades que dansen i ens regalen encanteris per acabar la guerra.</p>	
--	--

TEXT	ANÀLISI
<p>La barca es balanceja mentre les ones es fan més i més grans. Sembla que el mar mai no s'acabi. I aleshores inventem noves històries, històries sobre la terra cap a on anem, on hi ha grans boscos verds, plens de</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta, partint de la pastilla de text, situada en una posició central, indicant així la importància del missatge. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que està realitzada a partir de línies corbes. En aquesta seqüència,</p>

fades que dansen i ens regalen encanteris per acabar la guerra.

no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de les ones del mar.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són el blau fort que es contraposa amb el groc, i el blau més clar que es contraposa amb el taronja. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per a representar les ones i les espurnes menudes que surten de la "patera". La superposició dels diferents plànols, utilitzant aquests colors, doten de profunditat a l'escena. També es pot veure, com igual que en la resta d'escenes, hi ha elements molt menuts que es contraposen amb altres molt grans.

Aquesta seqüència ens mostra com les espurnes que surten simbolitzen l'esperança i l'optimisme de cada una de les persones que naveguen en eixa "patera", aquestes utilitzen les històries i la fantasia, amb la finalitat d'evadir-se de la situació que estan vivint, que en aquest cas, és creuar tot un oceà amb les condicions adverses que comporta viatjar en un mig de transport que no és l'adequat, a més de no disposar dels recursos necessaris per a cobrir les necessitats fisiològiques bàsiques.

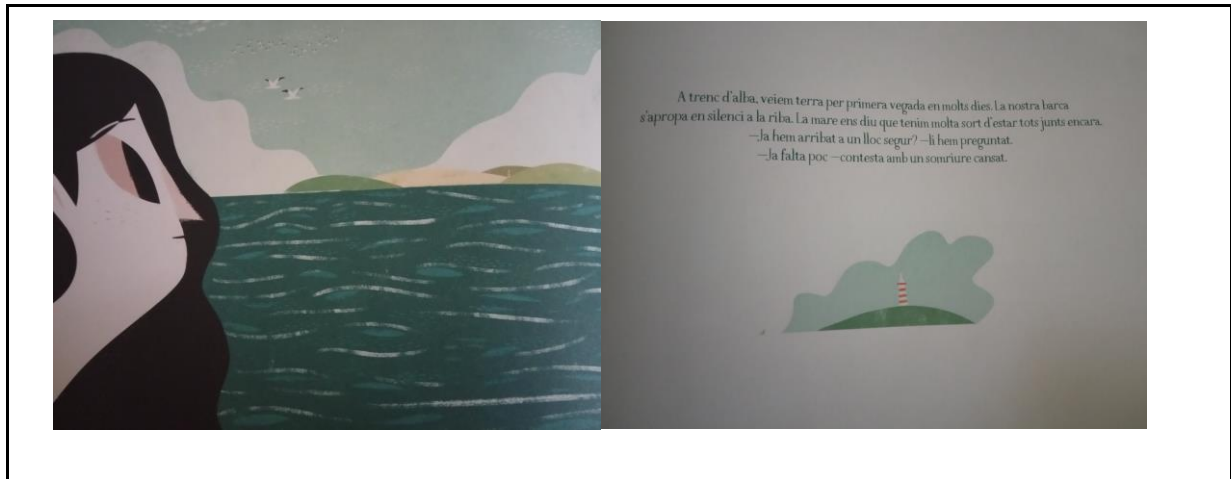
INTERTEXTUALITAT

FONT

[L'ESPERANÇA REPRESENTADA AMB ESPURNES](#)

IMATGE

TEXT	ANÀLISI
<p>A trenc d'alba, veiem terra per primera vegada en molts dies. La nostra barca s'apropa en silenci a la riba. La mare ens diu que tenim molta sort d'estar tots junts encara.</p> <p>-Ja hem arribat a un lloc segur? -li hem preguntat. -Ja falta poc -contesta amb un somriure cansat.</p>	<p>En aquesta escena, per una banda es pot veure en el primer plec, un primer pla de la mare, parlant en termes cinematogràfics, en el fons de la composició es pot veure la costa, per altra banda, en el segon plec, apareix la pastilla de text, i just baix d'aquesta el pla detall d'un far, aquest és el mateix que es veu en la composició del primer plec, l'única diferència és la grandària. L'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dóna la verticalitat de la imatge, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta. En aquest cas, a partir de la mirada de la mare, que amb un somriure mira el far, que veiem representat en el següent plec, com si estaria dins d'un núvol, dalt d'aquest podem veure la pastilla de text. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que la mare i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat en el cas de la natura que envolta a la mare.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig del far es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd de les muntanyes, el beix tirant a groc es contraposa amb el blau fosc del mar. Aquests són una mescla de càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els núvols, les ones del mar, els ocells i la pell de la mare. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verds, blaus i beix, aportant a la imatge una calma i tranquil·litat que es transmet, com que és un primer pla, tan sols es veu el rostre de la mare, amb la seua llarga cabellera de color negre, i darrere d'aquesta una meravellosa illa que transmet pau.</p> <p>La pastilla de text està situada, en el segon plec, a la part superior, amb un fons de pàgina blanc, que dota a la</p>

seqüència d'optimisme i esperança. Aquesta mostra el diàleg entre els fills i la mare.

Aquesta seqüència ens mostra com la família, ja està quasi aplegant a la costa amb la resta de tripulants, açò es transmet a partir de la mirada de la mare cap a l'illa, on es pot veure des de la distància un far, a més a més a través de la pastilla de text, la mare posa de manifest la importància de continuar junts encara, doncs hi ha moltes persones que no corren la mateixa sort, i moren durant la trajectòria. En aquesta imatge esperançadora també es poden veure els ocells com un símbol de llibertat, volant cap a l'illa, aquests ens indiquen també que cada volta estan més a prop d'arribar al seu destí, un lloc on no hi haja guerres.

INTERTEXTUALITAT	FONT
	<p><u>FAR COM EL QUE PODEM VEURE EN L'ÀLBUM</u></p>

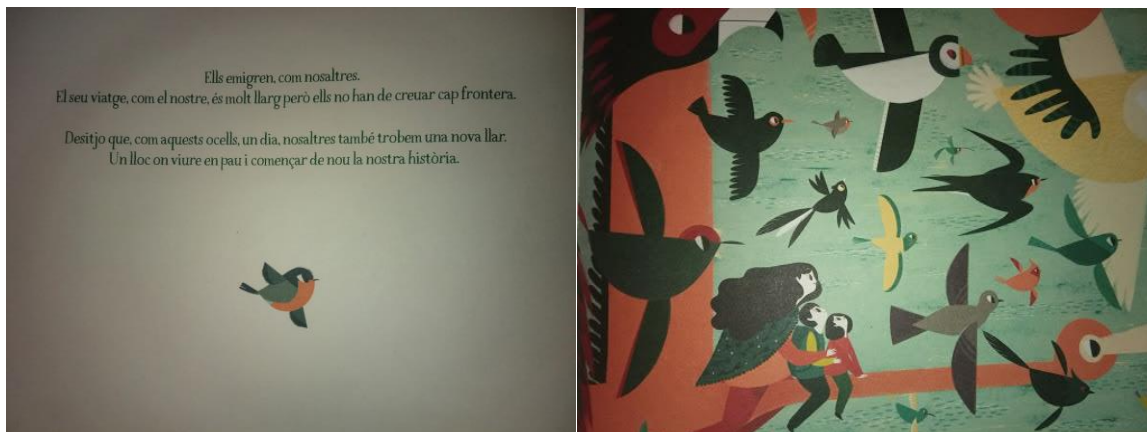

TEXT	ANÀLISI
<p>Continuem el viatge molts més dies i moltes més nits, passem moltes fronteres.</p> <p>I des del tren, miro cap amunt i contemplo els ocells, sembla que ens segueixin...</p>	<p>En aquesta escena es pot veure com el doble plec de pàgina, com també les anteriors, crea una seqüència més llarga, l'ordre de lectura i la direccionalitat, ens el dona la verticalitat de la imatge, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que els protagonistes i la resta d'elements, estan realitzats a partir de línies corbes, açò es contraposa amb les línies rectes i la forma geomètrica del tren. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat a certs elements que la componen.</p> <p>Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir els núvols, la pell de les persones i la del gos, a més d'alguns detalls del tren. La natura es representa, utilitzant diferents tonalitats de verds i blaus, aportant a la imatge una calma i tranquil·litat que es transmet. Des d'un enfocament cinematogràfic ens trobem davant d'un pla general.</p> <p>La pastilla de text està situada en el mateix lloc en el dos plecs de pàgina, concretament sobre el tren, en la part superior, la força recau en la part inferior de la composició.</p> <p>Aquesta seqüència ens mostra com la família ja està viatjant amb tren, trauen el cap per la finestra i amb un semblant feliç però a la vegada de sorpresa, observen allò que els envolta, la mare té fixada la mirada cap avant, mentre que el fill i la filla estan mirant el cel i els ocells que els acompanyen, transmet pau, llibertat, els ocells volant sobre el tren, i la família viatjant a una gran velocitat amb el tren. El joc d'imatge i text ens mostra com aquest viatge dura molts dies més. El transport que utilitzen també em crida l'atenció, ja que aquest, mostra que es troben ja en Europa, doncs viatgen amb més comoditats i mentre la resta de passatgers i passatgeres no admira res, la família admira i gaudeix de la tranquil·litat i la pau.</p>
INTERTEXTUALITAT	FONT

TREN ROIG JAPONÉS, ECHIGO TOKIMEKI
RESORT SETSUGEKKA, PAREGUT AL QUE
PODEM VEURE EN L'ÀLBUM

IMATGE

TEXT

Els emigren, com nosaltres.
El seu viatge, com el nostre,
és molt llarg però ells no han
de creuar cap frontera.
Desitjo que, com aquests
ocells, un dia, nosaltres
també trobem una nova llar.
Un lloc on viure en pau i
començar de nou la nostra
història.

ANÀLISI

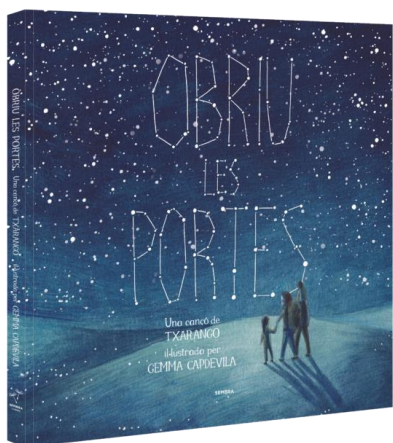
En aquesta escena, per una banda es pot veure en el primer plec, la pastilla de text i sota d'aquesta un ocell, sobre un fons de pàgina blanc, per altra banda, en el segon plec, apareix la composició. L'ordre de lectura i la direccionalitat, ens la dona l'ocell que està baix del text, fent-nos seguir la seqüència d'esquerra a dreta. Aquesta composició té un acabat orgànic, ja que la família i els ocells, estan realitzats a partir de línies corbes, que es contraposen amb la línia recta, que es realitza per a simular el coll de l'ocell sobre el qual viatgen. En aquesta seqüència, no hi ha perspectiva, les imatges són planes. Les ombres es realitzen a partir de la superposició de plànols de diferents tonalitats, donant efecte de profunditat.

Els colors que s'utilitzen per a la realització d'aquesta composició són molt similars als anteriors, el roig es contraposa, tenint en compte el cercle cromàtic, amb el verd, el groc es contraposa amb el blau fosc i els tons ataronjats es contraposen amb el blau clar. Aquests són una mescla de

càlids i freds. A més a més, també s'utilitza el color blanc, per acolorir la pell de la família i algunes parts dels ocells. Els colors com ja s'ha anomenat anteriorment, tenen una evolució en la història en general i en algunes seqüències, anant normalment, dels més obscurs als més clars, finalment així ha sigut, ja que la cloenda de la història compta amb unes tonalitats que s'allunyen molt de la foscor de les seqüències que representen els moments de més tensió, perill i tristesa. La pastilla de text està situada, en el primer plec, a la part superior, i el pes major de la composició recau sobre la resta del pla.

Aquesta seqüència ens mostra com la família va volant al llong d'un ocell, alhora que va acompanyada per una bandada, i es comparen amb ells, fixant-se en la diferència més rellevant, els ocells no han de travessar fronteres, el fill i la filla miren el cel i els ocells somrients, mentre la mare mira com sempre endavant, mostrant així la resiliència i la capacitat humana, per a superar adversitats i créixer enfront d'aquestes. És un final obert, ja que no sabem ben bé com acaba, l'autora ens deixa llibertat per a poder imaginar un final, jo per descomptat crec amb la gent bona i amb la possibilitat que un món millor és possible, per tant, també crec que han trobat la seua llar i finalment viuen en pau, ara ja són lliures, i així es representa en la composició, volant amb els ocells.

INTERTEXTUALITAT	FONT
 	<p><u>IMATGE SENSE DRETS D'AUTOR, QUE ENS MOSTRA ELS OCELLS VOLANT PEL MONTSENY</u></p> <p><u>CANÇÓ DEL GRUP MUSICAL TXARANGO, "OBRIU LES PORTES", PARLA D'ALLÒ QUE S'HA TRACTAT AL LLARG DEL TFG I DEL DESIG QUE TÉ AQUEST GRUP QUE S'OBRIUEN LES FRONTERES, A L'IGUAL QUE ELS PROTAGONISTES</u></p>

AQUEST LLIBRE ESTÀ INSPIRAT EN LA CANÇÓ DE TXARANGO, "OBRIU LES PORTES", AMB IL·LUSTRACIONS DE GEMMA CAPDEVILA